

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR BUCA BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	71

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Duran Varlıklar	20
Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Duran Varlıklar	21
Tablo 10: 21/b Kapsamında Gerçekleştirilen İhaleler.....	25
Tablo 11: Toplam Puana Göre Belirlenen İhaleler ve Sonuçları	28
Tablo 12: Tekliflere Göre Belirlenen İhale Sonucu	33
Tablo 13: 4734 Sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d Maddeleri Kapsamında Yapılan Harcamalar ..	38
Tablo 14: 2021 Yılı Tahakkuk ve Tahsilat Gerçekleşmeleri (TL).....	57
Tablo 15: Kesinleşen Sayıştay İlamlarına İlişkin Bilgiler	58
Tablo 16: Bütçe Emanetleri Hesabı Alacak Tutarları	63

KISALTMALAR

EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
MKE	Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi
TL	Türk Lirası
TÜM BEL-SEN	Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Şirketler Tarafından Ticaret Sicili Gazetesinde Tescil Edilmeyen Sermaye Tutarlarının Mali Duran Varlıklar Hesap Grubunda İzlenmesi
2. Sermaye Taahhütleri Hesabının Kullanılmaması
3. Taşınmaz Kayıtlarının Gerçeği Yansıtmaması
4. Tahsisli Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi
5. Taksitli Duran Varlık Satışlarında Diğer Faaliyet Alacakları Hesaplarının Kullanılmaması
6. Amortisman Ayrılmayan ve Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Bulunması
7. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Dönemsellik Kavramına Aykırı Olarak Muhasebeleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Öngörülen Şartlar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü ile İhaleye Çıkılması
2. Fiyat Dışı Unsurların Uygulamasının Ekonomik Olmayan veya Mevzuata Aykırı Sonuçlara Neden Olması
3. Uygulama Projesi Bulunan Bina Yapım İşinin Karma Sözleşmeye Bağlanması Sonucunda İhalenin Yüksek Fiyat Teklif Eden Yüklenicide Bırakılması
4. İhaleli İşlerin Denetiminin Etkin Bir Şekilde Yerine Getirilmemesi
5. Elektrik Alımlarının İhale Yapılmadan Temin Edilmesi
6. Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Parasal Limitlerin Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaksızın Aşılması
7. Yeni Birim Fiyatla Sözleşmeye Dahil Olan İş Kalemlerinin Miktarının Belirlenmemesi Nedeniyle Revize Birim Fiyat Uygulamasının Gerçekleştirilememesi
8. İdareye Ait Akaryakıt İstasyonunda Otomasyon Sisteminin Bulunmaması

9. Kompanzasyon Sisteminin Bakım ve Onarımlarının Zamanında Yapılmaması Nedeniyle Reaktif Enerji Bedeli Ödenmesi
10. Geçmiş Dönemlere Ait Ödenmemiş Elektrik Faturası Borcundan Dolayı Gecikme Faizi Ödenmesi
11. Mülkiyeti İdareye Ait Olan Stadyumun Profesyonel Spor Kulübüne Bedelsiz Olarak Kullandırılması
12. İlçe Sınırları İçerisindeki Alt Yapı ile İlgili Kazı Çalışmalarından Doğan Bedellerin Peşin Tahsil Edilmemesi
13. Bazı İşyerleri ve Konutlara İlişkin Çevre Temizlik Vergisinin Tahakkuk Ettirilmemesi
14. Eğlence Vergisi Mükellefi Olması Gereken Bazı İşyerleri İçin Vergi Tahakkukunun Yapılmaması
15. İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuku Yapılmayan Mükelleflerin Bulunması
16. İstisna ve Muafiyet Tanınan Yerler İçin Elektrik Tüketim Vergisi Ödenmesi
17. İdare Sınırları İçinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Gösteren İşletmelerin Bulunması
18. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunduğu Tespit Edilen İşletmelere İdari Para Cezası Uygulanmaması
19. Ulusal Bayram Gününde Faaliyet Gösteren İşyerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması
20. Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesince Tahsil Edilmesi
21. Kamu İdaresinden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan Bazı İşyerlerine İlişkin Emlak Vergisi Tahakkukunun Eksik Yapılması
22. Bazı Gelir Kalemlerine İlişkin Gecikme Zammı ve Faizinin Uygulanmaması
23. Belediye Gelirlerini Oluşturan Bazı Kalemlerde Tahakkukun Tahsilata Dönüşme Oranının Düşük Kalması
24. Kesinleşen Sayıştay İlamlarının Yerine Getirilmemesi

25. Haklar Hesabında İzlenmesi Gereken Varlıkların Hatalı Muhasebeleştirilmesi
26. Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Gerçekleştirilmemesi
27. Hurda Niteliğindeki Varlıklara Yönetmelik Hükümlerinin Uygulanmaması ve Muhasebe Hesaplarının Gerçeği Yansıtılmaması
28. Bütçe Emanetlerine Alınan Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alınma Sırasına Göre Ödenmemesi
29. Taşınmaz Kiralama İşlemlerinde Nazım Hesapların Kullanılmaması
30. Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Bırakılması ve Geriye Dönük Yevmiye Kaydı Yapılması
31. İşçilerin Yıllık İzinlerinin Mevzuata Uygun Olarak Kullanılmaması
32. İç Denetçi Kadrosuna Atama Yapılmaması
33. Taşınmazların Cins Tashiherinin Yapılmaması
34. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli idareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Buca Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı olan 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve

sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Buca Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 37 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı

olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 3 birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve Koordinasyon İşleri Müdürlüğüdür. Memurlar arasından atanan 3 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan 2 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 36 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılarına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır:

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	602	210
Sözleşmeli Personel	-	63
Kadrolu İşçi	278	91
Geçici İşçi	-	-
Toplam	880	364
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1361

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 3 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe türleri ve kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Buca Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme

rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ek Ödenek	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
Personel Giderleri	0,00	67.229.100,00	20.608.745,91	7.626.200,00	74.855.300,00	74.704.167,57	5.750.808,60	0,00
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	12.860.700,00	1.035.275,66	253.700,00	13.114.400,00	10.860.645,58	718.212,54	0,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.095.431,37	239.232.000,00	62.117.696,18	13.020.100,00	255.347.531,37	248.935.805,08	21.671.734,46	3.095.431,37
Faiz Giderleri	0,00	23.663.000,00	484.829,30	2.800.000,00	26.463.000,00	25.203.186,24	1.692.643,06	0,00
Cari Transferler	543.325,00	12.988.000,00	3.403.477,42	0,00	13.531.325,00	14.059.305,54	140.921,88	553.075,00
Sermaye Giderleri	0,00	54.011.000,00	31.484.830,00	15.800.000,00	69.811.000,00	49.098.022,35	28.652.303,17	0,00
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	16.200,00	7.981.508,20	1.500.000,00	1.516.200,00	9.496.507,43	1.200,77	0,00
Yedek Ödenek	0,00	40.000.000,00	0,00	0,00	40.000.000,00	0,00	4.785,73	0,00
Toplam	3.638.756,37	450.000.000,00	127.116.362,67	41.000.000,00	494.638.756,37	432.357.639,79	58.632.610,21	3.648.506,37

Belediyenin 2021 mali yılı bütçesinde 450.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 3.638.756,37 TL ve yıl içinde eklenen 41.000.000 TL ödenek ile birlikte 2021 yılı ödenek toplamı 494.638.756,37 TL olmuştur. Yıl içinde 432.357.639,79 TL bütçe gideri yapılmış, 58.632.610,21 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 3.648.506,37 TL ödenek ise 2022 yılına devretmiştir.

Belediyenin 2021 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 450.000.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 450.000.000,00 TL gelir öngörülmüştür. Gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasında fark bulunmamakta olup bütçe denkliliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	113.015.000,00	94.695.044,45	700.755,011	93.994.289,34	83,17

03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	10.216.500,00	18.065.995,25	213.914,33	17.852.080,92	174,74
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	1.286.240,00	0,00	1.286.240,00	-
05- Diğer Gelirler	277.362.500,00	300.298.895,18	277.830,77	300.021.064,41	108,17
06- Sermaye Gelirleri	50.000.000,00	6.060.821,94	0,00	6.060.821,94	12,12
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	- 594.000,00	0,00	0,00	0,00	201
Toplam	450.000.000,00	420.406.996,82	1.192.500,21	419.214.496,61	93,16

Buna göre 2021 yılı gelir bütçesi 450.000.000,00 TL olarak tahmin edilmiş, yıl sonunda ise net bütçe geliri tahmin edilenin %93,16'sı oranında 419.214.496,61 TL olarak gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%174,74) seviyesi ile tahmin edilenin üstünde, sermaye gelirleri ise (%12,12) seviyesi ile tahmin edilenin çok altında kalmıştır.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	67.229.100,00	74.704.167,57	111,12
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	12.860.700,00	10.860.645,58	84,45
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	239.232.000,00	248.935.805,08	104,06
04- Faiz Gideri	23.663.000,00	25.203.186,24	106,51
05- Cari Transferler	12.988.000,00	14.059.305,54	108,25
06- Sermaye Giderleri	54.011.000,00	49.098.022,35	90,90
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	16.200,00	9.496.507,43	58.620,40
09- Yedek Ödenekler	40.000.000,00	0,00	0,00
Toplam	450.000.000,00	432.357.639,79	96,08

Buna göre 2021 yılı gider bütçesi 450.000.000,00 TL olarak tahmin edilmiş, yıl sonunda ise bütçe gideri tahmin edilenin %96,08'i oranında 432.357.639,79 TL olarak gerçekleşmiştir.

Personel giderleri (%111,12), mal ve hizmet alım giderleri (%104,06), cari transferler (%108,25) ve faiz gideri (%106,51) kalemlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutarlar

aşılmıştır. Sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri (%84,45) ile sermaye giderleri (%90,90) beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	65.691.726,70	75.862.914,32	94.695.044,45	15,48	24,82
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	9.694.793,13	10.418.241,24	18.065.995,25	7,46	73,41
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.063.352,99	0,00	1.286.240,00	-	-
Diğer Gelirler	179.195.418,78	221.341.771,72	300.298.895,18	23,52	35,67
Sermaye Gelirleri	2.607.057,60	5.020.637,70	6.060.821,94	92,58	20,72
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-616.402,94	-1.163.946,36	-1.192.500,21	88,83	2,45
Net Toplam	257.635.946,26	311.479.618,62	419.214.496,61	20,90	34,59

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 107.734.877,99 TL'lik (%34,59) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 18.832.130,13 TL (%24,82), diğer gelirlerde 78.957.123,46 TL (%35,67) ve sermaye gelirlerinde 1.040.184,24 TL (%20,72) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artış büyük oranda teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinden kaynaklanmakla birlikte merkezi idare gelirlerinden aktarılan paylar da bu artışı büyük oranda desteklemiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B- A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C- B)/B]
Personel Giderleri	56.502.231,12	69.526.886,93	74.704.167,57	23,05	7,45
SGK Devlet Prim Giderleri	9.429.982,54	10.979.506,43	10.860.645,58	16,43	-1,08
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	201.564.950,35	227.115.290,83	248.935.805,08	12,68	9,61
Faiz Giderleri	21.920.838,73	17.094.059,34	25.203.186,24	- 22,02	47,44
Cari Transferler	14.568.143,52	11.495.196,44	14.059.305,54	- 21,09	22,31
Sermaye Giderleri	13.993.359,35	19.705.077,50	49.098.022,35	40,82	149,16
Borç Verme	4.156.576,51	5.510.000,00	9.496.507,43	32,56	72,35
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	322.136.082,12	361.426.017,47	432.357.639,79	12,2	19,62

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre (%19,62) artış göstermiştir. Kalem bazında incelendiğinde ise sermaye giderleri (%149,16) ve faiz giderlerinde (%47,44) artış gerçekleşmiştir. Sermaye giderlerine ilişkin artış yatırım harcamalarında meydana gelen artıştan kaynaklanmakta olup faiz giderlerindeki artış da bu yatırımların finansmanının sağlanması için borçlanılan kredilerden kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 404.291.564,02 TL, Faaliyet Geliri 467.542.485,31 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 63.250.921,29 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Buca İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Anonim Şirketi	27.675.000	27.675.000	100
2	Kızılçullu İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Limited Şirketi	10.000	10.000	100
3	Üzüm Kent İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Anonim Şirketi	50.000	50.000	100
4	İzbaş Anonim Şirketi	49.800.000	140.989,41	0,28

Belediyenin dolaylı hissedarı olduğu şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Buca Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve hesap planının genel yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali tabloların hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan cetveli ve düzenlenecek temel mali tablolar ile diğer mali tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer belgelerin verilme yeri, süresi ve usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "İç Kontrol Sistemi" başlıklı Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini

sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların “İç kontrol standartları” başlıklı 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği yayımlanmış ve kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İdarenin iç kontrol sistemine ilişkin yürüttüğü faaliyetler değerlendirildiğinde ise aşağıda yer verilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi tüm çalışanlar tarafından imzalanmış olup birimlere ait çalışma usul ve esasları hakkında ilgili Yönetmeliklerin çıkarıldığı, uygulandığı görülmüştür. Ancak personelin görev ve pozisyon tanımlarının tam olarak belirlenmediği görülmüştür.

İdarenin belirlenen kurumsal risklere ilişkin çalışması hazırlık aşamasında olup pandemi sebebi ile ertelenmiştir.

2021 yılı İç Kontrol Uyum Eylem Planı hazırlanmış olup 18 standart, 79 genel şartı içerecek şekilde 133 adet eylem belirlenmiştir. Planda yer alan her eylemin gerçekleşme sonuçları izlenmekte, planın revize edilmesi çalışmalarının takibi yapılmakta ve raporlanmaktadır.

Hizmet içi eğitimler, Covid-19 salgın hastalığının seyri öngörülemediğinden planlı olarak gerçekleştirilememiş olup çevrimiçi eğitimler verilmiştir. Bu çerçevede kişisel gelişim, iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, afet farkındalık eğitimleri, doğrudan temin ve EKAP eğitimi, arama kurtarma ve Kızılay ilk yardım eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Birimlere ilişkin çalışma usul ve esaslarını düzenleyen yönetmelikler mevcut olup iş ve işlemlerin yapılmasına dair iş akış şemaları ile görev tanımları düzenlenmiştir. İmza ve yetki devrine ilişkin olarak 31.05.2016 tarihli İzmir Buca Belediyesi İmza Yetkilileri Yönergesi uygulanmaktadır. İdarede Hassas Görevler Yönergesi taslak olarak hazırlanmıştır ve onay aşamasındadır.

Usul ve Esaslar'da yer alan limitleri aşan tüm taahhüt ve sözleşme tasarıları Mali Hizmetler Müdürlüğünce ön mali kontrole tabi tutulmaktadır.

5018 sayılı Kanun'un "Malî istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması" başlıklı 53'üncü maddesi uyarınca bütçe gerçekleşme raporları hazırlanmaktadır. İdare bütçesinin ilk altı aylık uygulama sonuçları ve ikinci altı aya ilişkin beklenti ve hedeflerini gösteren Mali Durum ve Beklentiler Raporu hazırlanmamıştır. İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, 14.06.2019 Tarih ve 30677594-612-419 sayılı Başkanlık Oluru ile teşekkül ettirilmiştir. Ancak İdare bünyesinde iç denetim birimi kurulmamış ve iç denetçi ataması yapılmamıştır.

İdare; stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporlarını hazırlamış olup web sayfasında yayımlamıştır. Faaliyet raporlarında üst yönetici ve harcama birimleri adına iç kontrol güvence beyanları oluşturulmaktadır.

Bu çerçevede; iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde mevzuatın gerektirdiği hususların önemli ölçüde yerine getirildiği ancak tamamlanmadığı görülmüştür.

İdarenin kurmuş olduğu iç kontrol sisteminde, risk değerlendirmelerinin etkinleştirilmesi ve izleme açısından eksiklikler bulunmakta olup söz konusu eksikliklerin giderilmesi halinde iç kontrol sisteminin amacına uygun bir yapıya ulaşacağı değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Buca Belediyesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Şirketler Tarafından Ticaret Sicili Gazetesinde Tescil Edilmeyen Sermaye Tutarlarının Mali Duran Varlıklar Hesap Grubunda İzlenmesi

İdare tarafından Meclis kararına istinaden aktarılan ve 241 Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izlenen sermaye tutarlarının, ortak olunan Şirketlerce Ticaret Sicil Gazetesi'nde tescil edilmediği ve öz kaynak hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 24 Mali Duran Varlıklar Hesap Grubunda yer alan 241 Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına dair "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 182'inci maddesinde; mal ve hizmet üreten kuruluşlara nominal sermaye transferi şeklinde gerçekleştirilen iştiraklerin gerçeğe uygun değerleri ile bu hesaba kaydedileceği, bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında yer alan tutarlar ile eşit olması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine istinaden meclis kararı ile aktarılan sermaye tutarlarının, Şirketlerce Ticaret Sicil Gazetesi'nde tescil edilmesi ve 500 Sermaye Hesabında izlenmesi gerekmektedir. İdare tarafından da 241 No.lu hesaba kaydedilecek tutarlar, Şirketlerin 500 Sermaye Hesabında yer alan tutarlara denk olmalıdır.

Yapılan incelemede ise, 07.08.2020 tarih ve 98 sayılı Meclis Kararına istinaden Buca İmar Ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Anonim Şirketine sermaye olarak aktarılan 5.508.810,93 TL ile 05.03.2021 tarih ve 49 sayılı Meclis Kararı; 04.06.2021 tarih ve 82 sayılı Meclis kararına istinaden Kızılcıullu İmar Ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Limited Şirketine sermaye olarak aktarılan 1.800.000,00 TL'nin Şirketler tarafından sermaye olarak tescil edilmediği ve 331 Ortaklara Borçlar Hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

Hal böyleyken Şirketlerce sermaye olarak tescil edilerek 500 Sermaye Hesabına alınmayan bu tutarların, İdare tarafından da 241 No.lu hesapta izlenmemesi gerekmektedir.

Diğer yandan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 107'nci maddesinde; bu hesabın, 13 Kurum Alacakları Hesap Grubuna dair diğer hesaplar kapsamına girmeyen alacakların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş olup şirketlere kaynak aktarımına cevaz veren tek hükmün sermaye artışı olması nedeniyle aktarılan bu tutarların, 139 No.lu hesapta izlenmesi suretiyle İdare tarafından verilen bir borç olarak değerlendirilmesi ve kanuni faize tabi tutulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir. Ancak, muhasebe hesaplarına ilişkin herhangi bir düzeltme kaydı yapılmamıştır.

Bu itibarla, İdarenin mali tablolarında yer alan 241 Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 7.308.810,93 TL fazla tutar ile yer almaktadır. Söz konusu tespiti 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Sonuç olarak, İdarenin %100 oranında hissesine sahip olduğu Şirketlere aktarmış olduğu nakdi sermaye tutarlarını, pay sahipliğinin vermiş olduğu hak ve yetkileri çerçevesinde takip etmesi gerekmekte olup bu durumun, mevzuat gereği uygulanacak işlemler ve mali tabloların doğruluğu ile güvenilirliği bakımından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Sermaye Taahhütleri Hesabının Kullanılmaması

İdare tarafından ortak olunan şirketler için alınan sermaye artırım kararına ilişkin tutarların, 247 Sermaye Taahhütleri Hesabında izlenmediği görülmüştür

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 247 Sermaye Taahhütleri Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 184'üncü maddesinde; bu hesabın, mahalli idarelerin mal ve hizmet üreten kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Yönetmelik'in aynı hesaba dair "Hesabın işleyişi" başlıklı 185'inci maddesinde ise sermaye taahhüt tutarlarının bu hesaba alacak, ilgili mali duran varlık hesabına borç kaydedileceği; yerine getirilen sermaye taahhüt tutarlarının da bir taraftan bu hesaba borç, taahhüdün yerine getirilme şekline göre ilgili hesaplara alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Ancak, İdare tarafından 07.08.2020 tarih ve 2020/98 sayılı Meclis Kararına istinaden Buca İmar İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Anonim Şirketine taahhüt edilen 6.000.000 TL nakdi sermaye tutarının yerine getirilmemiş olan 419.189,00 TL'si ile 05.03.2021 tarih ve 2021/50 sayılı Meclis Kararına istinaden Üzüm Kent İmar ve İnşaat Sanayi Teknik Hizmetler Anonim Şirketine taahhüt edilen ve yerine getirilmemiş olan 1.500.000,00 TL nakdi sermaye tutarının 247 No.lu hesapta izlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir. Ancak, muhasebe hesaplarına ilişkin herhangi bir düzeltme kaydı yapılmamıştır.

Bu nedenle, mal ve hizmet üreten kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin mevzuata uygun bir şekilde muhasebe hesaplarında izlenmemesi sonucunda İdarenin mali tablolarında 247 Sermaye Taahhütleri Hesabı 1.919.189,07 TL eksik tutar ile yer almaktadır.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen gerekçelerle, İdarenin mal ve hizmet kuruluşlarına ilişkin taahhüt ettiği sermaye tutarlarının 247 Sermaye Taahhütleri Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınmaz Kayıtlarının Gerçeği Yansıtması

İdarenin mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin yapılması gereken değerlendirme işlemlerinin tamamlanmadığı, formlar ve icmal cetvellerinin düzenlenmediği bu nedenle de taşınmazların Yönetmelik'te belirtilen değerler üzerinden mali tablolarda izlenmediği ve muhasebe kayıtlarının fiili durumu yansıtmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde tapuda kayıtlı olan taşınmazlardan; maliyeti belirli olanların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değeri, bu iki değeri belli olmayanlar ile Yönetmelik'te ifade edilen niteliklere sahip taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Mevcut taşınmazların kaydına ilişkin işlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; taşınmazların fiili envanterinin mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30.09.2014 tarihine kadar tamamlanacağı ve taşınmazların, bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedileceği; ikinci fıkrasında ise Yönetmeliğin 5'inci

maddesine göre yapılması gereken işlemlerin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği belirtilmiştir.

Diğer taraftan Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasında; kamu idaresi taşınmazları için, Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu, Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu, Orta Malları Formu, Genel Hizmet Alanları Formu ile Sınırlı Ayni Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formunun düzenlenmesi gerektiği hüküm altına alınmış olup aynı maddenin ikinci fıkrasında; bu formların mali hizmetler birimince konsolide edilerek Yönetmeliğin ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı ifade edilmiştir.

Ancak, İdare tarafından mülkiyetindeki taşınmazlara ilişkin Yönetmelik hükümlerine göre yapılması gereken değerlendirme işlemleri ve bu değerlerin kayıtlara alınması sürecinin henüz tamamlanmadığı, Yönetmelik'te öngörülen formlar ve icmal cetvellerinin düzenlenmediği bu suretle de muhasebe hesaplarının fiili durumu tam anlamıyla yansıtmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu tespiti 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Bu durumda, taşınmazların envanter çalışmasının tamamlanmaması; taşınmazlara ilişkin formlar ve icmal cetvellerinin düzenlenmemesi; taşınmazların değerlendirme işlemlerinin devam etmesi nedenleriyle İdarenin mali tablolarında 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yer Altı Ve Yerüstü Düzenleri, 252 Binalar ve 500 Net Değer/Sermaye Hesapları gerçek değerleri ile yer almamakta olup taşınmazların satılması durumunda çıkış kayıtları satış bedelleri üzerinden yapılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından taşınmaz envanterinin çıkarılması, değerlendirme işlemlerinin tamamlanması suretiyle muhasebe kayıtlarının fiili durumu yansıtmamasının sağlanması ve taşınmaz bilgi sistemi ile muhasebe sistemi arasında sağlıklı bir entegrasyon yapısı kurulması gerekmektedir.

BULGU 4: Tahsisli Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

İdare tarafından başka kurumlara tahsis edilen ve başka kurumlarca İdareye tahsis edilen taşınmazların muhasebe hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesabın işleyişi" başlıklı 189 ve 193'üncü maddelerinde 250 Arazi ve Arsalar Hesabı ve 252 Binalar Hesabının işleyişi ile borç ve alacak kayıtlarının nasıl yapılacağı belirtilmiştir. Buna göre İdare tarafından tahsis edilen taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden 500 Net Değer Hesabına borç, 250 Arazi ve Arsalar/252 Binalar Hesabına alacak; İdareye tahsis edilen taşınmazların ise yine kayıtlı değerleri üzerinden 250 Arazi ve Arsalar/252 Binalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, anılan maddeler uyarınca İdare tarafından tahsis edilen taşınmazlara ait ayrılmış amortisman tutarlarının 500 Net Değer Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç; kuruma tahsis edilen binalara ait birikmiş amortisman tutarlarının ise 500 Net Değer Hesabına borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede ise İdare tarafından diğer kurumlardan tahsisli olarak alınan ve kayıtlı değeri toplam 25.581.660,60 TL olan 11 adet taşınmaz ile mülkiyeti idareye ait olup çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen kayıtlı değeri toplam 55.397.672,59 TL olan 25 adet taşınmazın muhasebe kayıtlarında izlenmediği tespit edilmiştir. Söz konusu tespit 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında ise bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabı İdarenin mali tablolarında olması gereken tutarlarla yer almamaktadır. Söz konusu durum, mali tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini etkilemektedir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği İdarenin mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan diğer kurum ve kuruluşlara tahsis edilenler ile kamu idarelerince İdareye tahsisli olarak kullanılan taşınmazların ilgili muhasebe hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Taksitli Duran Varlık Satışlarında Diğer Faaliyet Alacakları Hesaplarının Kullanılmaması

İdarenin maddi duran varlıklarının taksitli olarak satışından doğan alacaklarından vadesi bir yılın altında olanları 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında, vadesi bir yıldan daha uzun olanları ise 227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında izlemediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel muhasebe kavramları ve ilkeleri ile genel yönetim muhasebe standartları, kuralları ve uygulanması" başlıklı 42'nci maddesi gereğince; kurumların muhasebesi, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ve muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan temel muhasebe kavramları ve ilkeleriyle muhasebe standartları, kurallar ve uygulamalara ilişkin hükümler çerçevesinde yürütülecektir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde ise genel yönetim muhasebesinin, muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan ve maddede sayılan temel kavramlara göre yürütüleceği belirtilerek (b) bendinde dönemsellik; kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanması ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması şeklinde tanımlanmıştır. Böylece süreklilik içeren devlet faaliyetlerinin belirli dönemlerde raporlanması ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması hususunun da gereği yerine getirilmiş olacaktır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 97'nci maddesinde; bu hesabın, mahalli idarelere ait maddi duran varlıkların taksitli satılması durumunda ortaya çıkan alacaklardan bir yıl içerisinde tahsil edilmesi gerekenlerin izlenmesi için kullanılacağı, aynı Yönetmelik'in 227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 170'inci maddesinde ise maddi duran varlıkların taksitle satılması durumunda ortaya çıkan alacaklardan bir yıldan daha uzun bir sürede tahsili gerekenlerin bu hesapta izleneceği belirtilmiştir.

Ancak, İdare tarafından 2021 yılı içerisinde taksitlendirmek suretiyle satışı gerçekleştirilen iki adet taşınmaza ilişkin faiz dahil toplam 4.023.531,04 TL alacak tutarının vadesine göre 127 ve 227 No.lu hesapta izlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir. Ancak, muhasebe hesaplarına ilişkin herhangi bir düzeltme kaydı yapılmamıştır.

Bu itibarla, taksitli satış tutarlarının mevzuata uygun bir şekilde muhasebe hesaplarında izlenmemesi sonucunda İdarenin mali tablolarında 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı 480.648,28 TL, 227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı 3.542.882,76 TL eksik tutarlarla yer almaktadır.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen gerekçelerle, İdarenin taksitli maddi duran varlık satışından doğan alacaklarından vadesi bir yılın altında olanları 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında, vadesi bir yıldan daha uzun olanları ise 227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında izlemesi gerekmektedir.

BULGU 6: Amortisman Ayrılmayan ve Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Bulunması

İdarenin 2021 yılı mali tablolarının incelenmesinde maddi duran varlık grubunda kayıtlı bir kısım duran varlık için amortisman ayrılmadığı, bir kısım duran varlık için ise varlığın kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 202'nci maddesinde; bu hesabın, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde gidere dönüştürülmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı ifade edilmiştir.

"Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise; kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin bir kısım duran varlık için amortisman ayırmadığı, amortisman ayrılan bir kısım duran varlık için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu tespiti 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Amortisman ayrılmamış maddi duran varlıklar ile kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılmış maddi duran varlıklara aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Bu kapsamda, amortisman tabi varlıklar için amortisman ayrılmaması nedeniyle bilançoda 257 No.lu Birikmiş Amortismanlar Hesabı eksik, maddi duran varlıkların net değerleri fazla; Faaliyet Sonuçları Tablosunda amortisman giderleri eksik görünmektedir. Ayrıca, amortisman tabi maddi duran varlıklar için kayıtlı maddi duran varlık tutarından daha fazla amortisman ayrılması bilançoda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının 960.254,09 TL fazla tutar ile yer almasına neden olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, maddi duran varlıklara ilişkin amortisman ayırma işlemlerinin yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılması gerekmektedir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)
252.01.01.02.99	Diğer	2.154.446,09
252.01.01.04.13	Düğün, Tören ve Konferans Salonları	250.000,00
252.01.01.04.15	Hayvan Barınakları	791.577,25
252.01.01.05.01	Spor Sahaları	42.674,28
252.01.01.05.03	Stadyumlar	15.228.507,34
252.01.01.05.99	Diğer	278.786,80
252.01.01.07.99	Diğer Binalar	548.888,70
252.01.01.10.99	Diğer	104.430,00
252.01.02.01.99	Diğer	94.400,00
252.01.04.01.01	Hizmet Binaları	89.777,31
252.01.04.01.99	Diğer	1.975.456,13

252.01.04.04.03	Kreş ve Gündüz Bakımevleri	222.107,11
252.01.99	Diğer Binalar	145.952,08
253.01.03	Görüntüleme, Bilgi, Toplama ve Takip Sistemleri	82.246,00
253.01.99	Diğer Tesis ve Sistemler	130.140,00
253.02.07	Paketleme Makineleri	330
253.03.03	Kurtarma Amaçlı Cihaz ve Aletler	99.616,56
254.01.04	Arazi Taşıtları	1.180.000,00
255.05.04	Koruma Altına Alınan Hayvanlar	590
255.06.04	Güzel Sanat Eserleri	46.995,81
255.06.05	Kitap, Belge, El Yazmaları ve Nadir Eserler	506
255.06.07	Tabletler	102.975,00
255.06.08	Mühür ve Mühür Baskıları	150
255.07.03	Görsel ve İşitsel Kaynaklar	98.060,00

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri(TL)	Amortismanların Toplam Değeri(TL)	Fark (TL)
257.01.18	Şamandıra, Dolfen ve Platformlar	0	475.029,88	-475.029,88
253.02.10	Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Aletler	218.652,64	218.716,45	-63,81
254.01.01	Otomobiller	495.498,76	644.024,62	-148.525,86

254.01.03	Yük Taşıma Araçları	1.572.301,71	1.813.881,84	-241.580,13
254.03.03	Uzay Araçları	354	891,36	-537,36
257.04.04	Demiryolu ve Tramvay Araçları	0	2.873,85	-2.873,85
255.02.03	Tekser ve Çoğaltma Makineleri	222.053,24	285.834,84	-63.781,60
255.02.06	Aydınlatma Cihazları	236	1.512,54	-1.276,54
255.03.04	Bebek ve Çocuk Mobilyası ve Aksesuarları	1.416,00	2.831,91	-1.415,91
255.04.01	Yemek Hazırlama Ekipmanları	144.438,62	146.931,02	-2.492,40
257.05.07	Bilgi Saklama Üniteleri	0	40,29	-40,29
255.08.04	Okul Bahçesi ve Oyun Demirbaşları	16.379,64	30.406,24	-14.026,60
255.99.02	Seyyar Tanklar ve Tüpler	413	2.124,00	-1.711,00
255.99.03	Sergileme ve Tanıtım Amaçlı Taşınırlar	62.964,80	69.863,66	-6.898,86
TOPLAM		2.734.708,41	3.694.962,50	-960.254,09

BULGU 7: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Dönemsellik Kavramına Aykırı Olarak Muhasebeleştirilmesi

İdare tarafından kadrolu işçiler için ayrılan kıdem tazminatı karşılıklarının tamamına yakın kısmının dönemsellik kavramına aykırı olarak 372 Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabında izlendiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde dönemsellik kavramı; kamu idaresi faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanması ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması olarak

ifade edilmiştir. İhtiyatlılık kavramı ise; muhtemel risklere ve olaylara karşı Yönetmelik'te belirtilen durumlarda karşılık ayrılması şeklinde tanımlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 281'inci maddesinde; bu hesabın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, aynı Yönetmelik'in 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 330'uncu maddesinde uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının bu hesapta izleneceği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 472 No.lu hesaba dair "Hesabın işleyişi" başlıklı 331'inci maddesinde ise hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarlarının, 472 No.lu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği; vadeleri bir yılın altına düşen kıdem tazminatı karşılıklarının da 472 No.lu hesaba borç, 372 No.lu hesaba alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca İdarenin, ihtiyatlılık ve dönemsellik kavramları gereği işçiler için ayırdığı kıdem tazminatı karşılık tutarlarını 472 No.lu hesapta izlemesi ve faaliyet dönemi içerisinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatlarını da 372 No.lu Hesaba aktarması gerekmektedir.

Ancak yapılan inceleme sonucunda; 372 No.lu hesabın bakiyesinin 28.039.021,37 TL, 472 No.lu hesabın bakiyesinin ise 58.578,41 TL olduğu görülmüş olup İdarenin ayırmış olduğu kıdem tazminatı karşılıkları tutarının neredeyse tamamını dönemsellik kavramına aykırı olarak kısa vadeli hesapta izlediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bulgu konusuna yönelik 2022 yılında yapılan kayıtların, 2021 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Bu nedenle, İdarenin 2021 yılı mali tablolarında 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı olması gerekenden fazla, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ise olması gerekenden az tutarlarla yer almaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Öngörülen Şartlar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü ile İhaleye Çıkılması

İdare tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (b) bendinde öngörülen şartlar oluşmadığı halde, bazı yapım işleri ile mal ve hizmet alımı ihalelerinin pazarlık usulü ile yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu belirtilmiş olup diğer ihale usullerinin yalnızca Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılacağı belirtilmiştir.

Bu bağlamda, 4734 sayılı Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin (b) bendi değerlendirildiğinde pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesi için doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi durumların ani ve beklenmeyen bir şekilde gerçekleşmesi, yapılacak işin yapım tekniği açısından özellik arz etmesi, yapı veya can güvenliğinin sağlanması açısından idarece işin ivediliğinin tespit edilmiş olması veya İdare tarafından önceden öngörülemeyen olayların gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Ayrıca mevzuatta aranan diğer şart, bahsi geçen olaylardan dolayı ihalenin ivedi olarak yapılması halinin zorunlu olmasıdır.

Kamu idaresi cevabında, 2020 yılında başlayan ve tüm dünyada etkili olan Covid-19 salgınının birçok alanda olduğu gibi ekonomi alanında da olumsuzluklara yol açtığı, bu salgın sürecinin 2021 yılında da devam ettiği, iktisadi sorunlar nedeniyle birçok ürün ve malın 2020 yılından itibaren sürekli değişen fiyatları nedeniyle temininde sorunlar yaşandığı, bu sorunların ortaya çıkardığı diğer bir olumsuzluğun da fiyat değişkenliği nedeniyle sunulmak istenen hizmetlerin zamanında ve uygun şartlarda görülememesi olduğu bu durumun, İdarenin hizmet sunumunda eksik ve yetersiz kalmasına sebebiyet vereceğinden bahisle vatandaşlar ve üst idareler nezdinde bir kusur olarak değerlendirilebileceği ifade edilmiş olup bu gerekçelerle pazarlık usulü ihalenin tercih edildiği, ivedilik arz etmeyen hususlar ile ilgili olarak ise açık ihale usulü ile temin yoluna gidildiği belirtilmiştir.

Ancak, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinde belirtildiği üzere pazarlık usulü, belirli şartların birlikte gerçekleşmesi şartına bağlanmış istisnai bir alım usulü olup idarelere tanınmış seçimlik bir hak niteliğinde değildir. Mevzuatta belirtilen bir diğer husus olan ivedi olarak ihale edilmesi zorunluluğundan anlaşılması gereken ise anılan Kanun'da ihaleler için

belirlenen ilan sürelerinin dahi beklenilmesinin mümkün olmadığı durumlardır. Dolayısıyla ilan sürelerinin beklenilmesinde bir sakınca olmadığı durumlar için 21/b maddesinin şartları oluşmamış demektir.

İdare tarafından pazarlık usulü kapsamında yapılan ihaleler için pandemi nedeniyle bozulan piyasa şartları ve hizmetin ivediliği gerekçe gösterilmişse de salgın hastalıklar nedeniyle yaşanan fiyat artışlarının bu kapsamda değerlendirilmesi için ani ve beklemeyen bir şekilde ortaya çıkmış olması gerekmektedir. Ülkemizin yaklaşık iki senedir pandemi sürecinde olduğu değerlendirildiğinde pandemi sonucunda yaşanan fiyat artışlarının ani ve beklemeyen bir durum olmadığı değerlendirilmektedir. Diğer yandan, yalnızca işin ivediliği sebebiyle 21/b kapsamında ihaleye çıkılabilmesi de mümkün değildir. Zira işin ivediliğine, İdare tarafında öngörülemeyen durumlar ile can veya mal güvelliğinin tehlikesi gibi hallerin ortaya çıkması sonucunda karar verilmesi gerekmektedir.

Buna karşın, İdare tarafından 4734 sayılı Kanun'un 21/b maddesinde belirtilen şartlar oluşmadan pazarlık usulünün kullanılması suretiyle aşağıdaki ihaleler gerçekleştirilmiştir. İdarenin mevzuatta aranan şartlar oluşmadan pazarlık usulü ile ihaleye çıkması 4734 sayılı Kanun'un temel ilkeleri olan saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, gizlilik, kamuoyu denetimi ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerine aykırılık oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, 4734 sayılı Kanun'a tabi işlerde, pazarlık usulünün sadece 21'inci maddede belirtilen şartlar oluştuğunda kullanılması bunun dışında temel ihale usulleri olan açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulünün kullanılması gerekmektedir.

Tablo 10: 21/b Kapsamında Gerçekleştirilen İhaleler

İhale Kayıt Numarası	İşin Adı	Sözleşme Bedeli
2021/194125	Park Bahçeler Müdürlüğü Sürücüsüz Araç Kiralama Hizmet Alım İşi	797.800,00
2021/97	Park ve Bahçeler Müdürlüğü Sürücüsüz Araç Ve İş Makinası Kiralama Hizmet Alım İşi	1.010.568,00

2021/79148	Temizlik İşleri Müdürlüğü Tarafından Akaryakıt Alımı İşi	1.385.000,00
2021/533892	İlçede Yaşayan Yardıma Muhtaç Vatandaşlara Dağıtılmak Üzere 10 Kalemden İbaret 7500 Adet Erzak Paketi Alım İşi	780.750,00

BULGU 2: Fiyat Dışı Unsur Uygulamasının Ekonomik Olmayan veya Mevzuata Aykırı Sonuçlara Neden Olması

İdare tarafından bazı ihalelerde ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirleneceğine ilişkin düzenlemeler yapıldığı ancak gerekçeli bir açıklama belgesine yer verilmeksizin mali teklif puanının ağırlığının, teknik değerlendirme puanına göre düşük belirlenmesi nedeniyle işin yüksek fiyat teklif eden istekli üzerinde bırakıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhalenin karara bağlanması ve onaylanması" başlıklı 40'inci maddesinde; ihalenin, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren istekli üzerinde bırakılacağı ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Bu durumda, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Fiyat dışı unsurlar ve bu unsurlara yönelik düzenleme" başlıklı 62'nci maddesi gereğince fiyat dışı unsurlara, bu unsurların parasal değerlerine veya nispi ağırlıklarına ve hesaplama yöntemine yönelik düzenlemeyi yapan görevliler tarafından gerekçeli bir açıklama belgesi hazırlanması ve bu belgenin ihale onay belgesinin eklenmesi gerekmektedir. Aynı düzenlemeye Hizmet İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Fiyat dışı unsurlar ve bu unsurlara yönelik düzenleme" başlıklı 61'nci maddesinde de yer verilmiştir.

Yapılan incelemede İdare tarafından 5 adet yapım işi ile 1 adet hizmet alımının fiyat dışı unsura yer verilmek suretiyle ihale edildiği görülmüş olup söz konusu ihalelerin İdari Şartnamesi'nin 35'inci maddesinde ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurların da dikkate alınarak belirleneceği, değerlendirmenin ise fiyatın esas olduğu "Mali

Teklif Puanlaması” ile fiyat dışı unsurun esas olduğu “Kalite Ve Teknik Değer Nitelik Puanlaması” olmak üzere iki kısımda yapılacağı belirtilmiştir.

Değerlendirmenin, “Mali Teklif Puanlaması” kısmında; Şartname’nin 35’inci maddesinde belirtilen formül esas alınarak isteklilerin teklif ettiği toplam bedeller üzerinden bir hesaplama yapılmakta ve bu hesaplama sonucuna göre isteklilere fiyata esas belli puanlar verilmektedir.

Değerlendirmenin, fiyat dışı unsur kısmında ise Şartname’nin 35’inci maddesinin “Kalite ve Teknik Değer Nitelik Puanlaması” bölümünde belirtilen her bir iş kalemi için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatın, isteklinin toplam teklif bedeline oranı ile aynı iş kaleminin yaklaşık maliyetteki bedelinin, toplam yaklaşık maliyete oranı mukayese edilmekte sonucun %90- %110 aralığında kalması durumunda isteklilere puan verilmekte, başka bir deyişle puanlama kriteri ile ilgili iş kalemleri için teklif edilecek tutarın, isteklinin toplam teklifi içerisindeki ağırlık oranının idarece hazırlanan yaklaşık maliyette aynı iş kaleminin toplam yaklaşık maliyetteki ağırlık oranı arasında uyumluluk aranmaktadır.

Nihai olarak ise ihale, toplam puanı en yüksek olan istekli üzerinde bırakılmaktadır.

Ancak, ihale yetkilileri tarafından fiyat dışı unsurun nev’i, nispi ağırlığı ve hesaplama yöntemine ilişkin olarak gerekçeli bir açıklama belgesi hazırlanmadığı ve bu belgenin ihale onay belgesinin ekinde yer almadığı tespit edilmiştir.

Bu durumda, fiyat dışı unsura yer verilmesinin esas amacı, işin puan verilen iş kalemlerinin hangi gerekçelerle diğer iş kalemlerinden ayrıldığı, teknik değerlendirme 60 puan olarak belirlenmesine karşın mali teklifin 40 puan olarak belirlenmesi nedenleri anlaşılamamaktadır. Kaldı ki teknik puan ağırlığının, mali puan ağırlığına nazaran yüksek belirlenmesi isteklilerin teklif ettiği toplam bedellerin, ihale sonucuna etkisini önemli ölçüde azaltmaktadır.

Nitekim, söz konusu fiyat dışı unsura ilişkin teknik puanın, teklif bedele ilişkin mali puandan yüksek belirlenmesi nedeniyle aşağıdaki tabloda yer verilen ihalelerin yüksek bedel ile neticlendiği görülmüş olup bu durum, Kanun’un temel ilkelerinden olan kaynakların verimli kullanılması ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, takip eden ihalelerde fiyat dışı unsur düzenlemesine gerekçeli bir şekilde yer verileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu ihalelerinde esas olan yöntem, ihalenin en düşük bedeli teklif eden istekli üzerinde bırakılması olup fiyat dışı unsurun, işe ilişkin ilave bir katkı sağlanması veya işteki birtakım risklerin bertaraf edilmesi amacıyla uygulanması gerekmektedir. Bu durumda fiyat dışı unsur düzenlemesinin amacı ve hesap ayrıntısı, gerekçeli bir şekilde ihale onay belgesine eklenmelidir.

Tablo 11: Toplam Puana Göre Belirlenen İhaleler ve Sonuçları

İhale Adı	İsteklinin Unvanı	Teklif Edilen Bedel	Mali Puan	Teknik Puan	Toplam Puan	İhale Sonucu
1 No.lu İhale	A	6.774.000,00	36,61	60,00	96,61	Ekonomik Açıdan En Avantajlı 1. Teklif
	B	6.812.000,00	36,41	60,00	96,41	Ekonomik Açıdan En Avantajlı 2. Teklif
	C	6.200.000,00	40,00	33,00	73,00	
İhale Adı	İsteklinin Unvanı	Teklif Edilen Bedel	Mali Puan	Teknik Puan	Toplam Puan	İhale Sonucu
2 No.lu İhale	Ç	4.989.930,00	34,47	55,00	89,47	Ekonomik Açıdan En Avantajlı 1. Teklif
	D	4.300.000,00	40,00	44,00	84,00	Ekonomik Açıdan En Avantajlı 2. Teklif
	E	4.780.450,00	35,98	44,00	79,98	
İhale Adı	İsteklinin Unvanı	Teklif Edilen Bedel	Mali Puan	Teknik Puan	Toplam Puan	İhale Sonucu

3 No.lu İhale	F	3.394.184,00	28,05	26,00	54,05	Ekonomik Açıdan En Avantajlı 1. Teklif
	G	2.928.592,00	32,51	20,00	52,51	Ekonomik Açıdan En Avantajlı 2. Teklif

Öte yandan, söz konusu fiyat dışı unsur uygulamasının neden olduğu mevzuata aykırı diğer sonuçlara aşağıda yer verilmiştir:

A) Araç Kiralama Hizmet Alımı İşinde İhale Komisyonu Tarafından Hesap Hatası Yapılması

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirleneceğine ilişkin düzenleme bulunan hizmet alımı işinde ihale komisyonu tarafından yapılan puan hesabının hatalı olması nedeniyle işin yüksek fiyat teklif eden istekli üzerinde bırakıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tekliflerin alınması ve açılması" başlıklı 36'ncı maddesinde; belgeleri eksik veya uygun olmayan isteklilerin ihale komisyonu tarafından bir tutanakla tespit edileceği belirtilmiş olup Kanun'un "Tekliflerin değerlendirilmesi" başlıklı 37'nci maddesinde ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verileceği ifade edilmiştir. Maddenin devamında ise belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Aşırı düşük teklifler" başlıklı 38'inci maddesinde ise ihale komisyonunun verilen teklifleri değerlendirdikten sonra teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit edeceği, teklif sahiplerinden yazılı açıklama isteyeceği, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin tekliflerinin reddedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede İdare tarafından gerçekleştirilen ihaleye teklif veren altı istekliden iki tanesinin belge eksikliği nedeniyle değerlendirme dışı bırakıldığı, kalan dört isteklinin iki tanesinden ise aşırı düşük teklif açıklaması istenildiği görülmüştür.

Komisyon tarafından yapılan değerlendirmede bir isteklinin aşırı düşük teklif açıklaması kabul edilmez iken diğer isteklinin de açıklamada bulunmaması nedeniyle anılan teklifler de reddedilmiş ve geçerli teklif sayısının 2 adet ile sınırlı kaldığı kararda belirtilmiştir.

Son olarak ihale komisyonu, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi, fiyatın esas olduğu 50 puanlık “Mali Teklif Puanlaması” ile fiyat dışı unsurun esas olduğu 50 puanlık “Kalite Ve Teknik Değer Nitelik Puanlaması” olmak üzere iki kısımda değerlendirmiştir.

Ancak, kararın “Mali Teklif Puanlaması” kısmındaki puan hesabı hatalı yapılmıştır. Şöyle ki geçerli iki teklif üzerinden yapılması gereken puan hesabı, aşırı düşük oldukları gerekçesi ile reddedilen tekliflerin de formüle dahil edilmesiyle dört teklif üzerinden gerçekleştirilmiştir. Mevzuata aykırı bu uygulama ile istekli (F)’nin daha yüksek puan toplamasına neden olunmuş ve ihale istekli (F)’nin üzerinde bırakılmıştır. Bu durum, yukarıda yer verilen tablonun 3 No.lu ihale kısmında gösterilmiştir.

Bu kapsamda, mevzuata uygun olarak geçerli iki teklif üzerinden yapılan puan hesabında ise 465.592,00 TL daha düşük teklif veren istekli (G) daha yüksek puan toplamakta ve ihaleyi almaya hak kazanmaktadır. Bu bağlamda, ihale komisyonu tarafından yapılan hata nedeniyle iş, yüksek fiyat teklif eden istekli üzerinde bırakılmış olup İdare tarafından belirlenen fiyat dışı unsur uygulaması, karmaşık ihale mevzuatı karşısında hatalı bir sonuca neden olmuştur.

Kamu idaresi cevabında, 4734 sayılı Kanun'un 37'nci maddesi gereğince tekliflerin ihale komisyonu tarafından değerlendirildiği, belgeleri eksiksiz olan ve teklif mektubu ile geçici teminatı usule uygun isteklilerin tekliflerinin komisyon tarafından geçerli sayıldığı, bu nedenle puanlamaya aşırı düşük tekliflerin de dahil edildiği belirtilmiştir. Ancak, yukarıda detaylarıyla yer verilen mevzuat hükümleri gereğince aşırı düşük tekliflerin geçerli olarak kabul edilmek suretiyle mali teklif puanlamasının hesabına dahil edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, fiyat dışı unsurun yalnızca işin gerçekleştirilmesine ilave katkı sağlayacağı durumlarda uygulanması bu halde de ihale mevzuatına ilişkin diğer hükümlere riayet edilmesi gerekmektedir.

B) Fiyat Dışı Unsura Yer Verilen İşte Puan Hesabının Hatalı Uygulanması

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirleneceğine ilişkin düzenleme yapılan bakım onarım yapım işinde ihalenin, %110 üzerinden puan hesabı yapılması suretiyle sonuçlandırıldığı görülmüştür.

İşe ilişkin İdari Şartname'nin 35'inci maddesinde ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurların da dikkate alınarak belirleneceği, değerlendirmenin ise fiyatın esas olduğu 30 puanlık "Mali Teklif Puanlaması" ile fiyat dışı unsurun esas olduğu 70 puanlık "Kalite Ve Teknik Değer Nitelik Puanlaması" olmak üzere iki kısımda yapılacağı ifade edilmiş olup ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, toplam puanı en yüksek olan istekliye ait teklif bedel olacağı belirtilmiştir.

Bu kapsamda, fiyat ve fiyat dışı unsura göre belirlenecek ekonomik açıdan en avantajlı teklifte mali teklif puanının payı %30 iken kalite ve teknik değer nitelik puanının payı %70 olmaktadır.

Yapılan incelemede ise ihale komisyonu kararında İdari Şartname'ye aykırı olarak mali teklife 40 puan; kalite ve teknik değer niteliğine ise 70 puan verilmek suretiyle hataya neden olduğu tespit edilmiştir.

Her ne kadar yapılan hata nedeniyle ihale sonucu etkilenmemişse de yukarıda yer verilen tablonun 2 No.lu ihale kısmında görüleceği fiyat dışı unsur uygulaması, İdare açısından ekonomik olmayan bir sonuca neden olmuştur.

İdare cevabında, bulgu konusu hususta personelin gerekli özeni göstermesi bakımından uyarıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, fiyat dışı unsurun, işin gerçekleştirilmesine ilave katkı sağlayacağı durumlarda uygulanması bu halde de ihale mevzuatına ilişkin diğer hükümlere riayet edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Uygulama Projesi Bulunan Bina Yapım İşinin Karma Sözleşmeye Bağlanması Sonucunda İhalenin Yüksek Fiyat Teklif Eden Yüklenicide Bırakılması

Uygulama projesi bulunan ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirleneceğine ilişkin düzenleme yapılan bina yapım işinin, mevzuata aykırı olarak anahtar teslimi götürü bedel ve birim fiyat teklif alma

yöntemlerinin birlikte uygulanması suretiyle ihale edilmesi sonucunda işin yüksek fiyat teklif eden yüklenici üzerinde bırakıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasının zorunlu olduğu ancak bazı nedenlerle uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği ve bu halde de işin uygulama projesi yapılabilen kısımları için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarında ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihalenin gerçekleştirilebileceği ifade edilmiştir.

Ancak, İdare tarafından uygulama projesi bulunan bina yapım işinin bir kısmı için anahtar teslimi götürü bedel, işin diğer kısmı olan 186 kalem için ise birim fiyat teklif almak suretiyle ihale gerçekleştirilmiş olup işe ilişkin olarak karma sözleşme düzenlenmiştir.

Bu kapsamda, yukarıda belirtilen Kanun hükmünde de ifade edildiği üzere, uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunlu olup bu durumda, herhangi bir gerekçe ile anahtar teslimi götürü bedel ve birim fiyat teklif alma yöntemlerinin birlikte uygulanması suretiyle ihale yapılması mümkün değildir.

Diğer yandan, işe ilişkin İdari Şartname'nin 35'inci maddesinde yalnızca birim fiyat teklif alınan kalemlerde uygulanması mümkün olan fiyat dışı unsur uygulamasına yer verilmiş ve uygulama projesinde mevcut 7 adet iş kalemine istekliler tarafından teklif edilen birim fiyatlar ile işe dair teklif edilen toplam bedeller üzerinden puan hesabı gerçekleştirilmiştir.

Yapılan hesaplama sonucunda daha fazla puan elde eden istekli (A)'nın teklifi, ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak belirlenmiş ve ihale üzerine bırakılmıştır. İstekli (A)'ya nazaran toplamda 574.000 TL düşük bedel içeren teklif veren istekli (C)'nin teklifi ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif dahi olamamış bu nedenle en düşük teklifi veren istekli (C) ile sözleşme imzalanamamıştır.

Kamu idaresi cevabında, bulgunun temel konusu olan mevzuata aykırı bir şekilde işin bir kısmının anahtar teslimi götürü bedel, bir kısmının birim fiyat sözleşme ile ihale edilmesine ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmemiş olup mevzuata aykırı işlemin akabindeki uygulama olan fiyat dışı unsurun gerekliliğinden bahsedilmiştir.

Söz konusu işte mevzuata aykırı bir şekilde karma sözleşme türünün tercih edilmesi ile ihalede uygulanan fiyat dışı unsur düzenlemesinin, İdari Şartname'ye eklenmesine imkan tanınmıştır. Zira proje değişikliklerine istinaden artabilecek imalat miktarları karşısında isteklilerin aşırı avantaj elde etmemesi için uygulanan birim fiyatların toplam teklif bedeline oranlanması ve yaklaşık maliyet ile mukayesesini içeren ihale konusu fiyat dışı unsurun uygulanabileceği tek sözleşme türü birim fiyat sözleşme olup bu hesap yönteminin anahtar teslimi götürü bedel bir sözleşmede uygulanmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, uygulama projesi bulunan yapım işinin tüm imalat kalemlerinin anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale edilmemesi sonucunda İdari Şartname'de birim fiyat teklif alınan imalatlar için uygulanma imkanı olan fiyat dışı unsura yer verilmesi ile ihalenin daha yüksek fiyat teklif eden yüklenici üzerinde bırakılmasına neden olunmuştur.

Tablo 12: Tekliflere Göre Belirlenen İhale Sonucu

İsteklinin Unvanı	Anahtar Teslim Götürü Bedel Kısım İçin Teklif Edilen Bedel	Birim Fiyat Kısım İçin Teklif Edilen Bedel	Teklif Edilen Toplam Bedel	İhale Sonucu
A	5.610.625	1.163.375	6.774.000	Ekonomik Açıdan En Avantajlı 1. Teklif
B	5.638.169	1.173.831	6.812.000	Ekonomik Açıdan En Avantajlı 2. Teklif
C	4.900.000	1.300.000	6.200.000	

BULGU 4: İhaleli İşlerin Denetiminin Etkin Bir Şekilde Yerine Getirilmemesi

İdare tarafından gerçekleştirilen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde kontrol görevlisi olarak çalışan personel ile görevlendirilen komisyonların denetim ve inceleme faaliyetlerini etkin bir şekilde yerine getirmemesi nedeniyle sözleşme ve eklerine uygun gerçekleştirilmeyen işlerin olduğu görülmüştür.

Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ile Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddelerinde kontrol teşkilatı ve yapı denetim görevlileri tanımlanmış olup ilgililerin, işlerin denetimi için İdare tarafından görevlendirilen personel olduğu ifade edilmiştir.

Mal Alımları Denetim Muayene ve Kabul İşlemlerine Dair Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde ise; komisyon, muayene ve kabul işlemlerini yerine getirmek üzere idareler tarafından görevlendirilen heyet olarak tanımlanmıştır.

Hizmet İşleri Genel Şartnamesi'nin "Kontrol teşkilatı ve yetkileri" başlıklı 26'ncı maddesi ile Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Yapı denetim görevlisinin yetkileri" başlıklı 15'inci maddesinde; yüklenicilerin bütün işleri, kontrolörler tarafından verilecek talimatlar uyarınca sözleşme ve eklerine uygun bir şekilde yerine getireceği belirtilmiş olup Mal Alımları Denetim Muayene Ve Kabul İşlemlerine Dair Yönetmelik'in "Komisyonun görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde ise komisyonun, yüklenici tarafından idareye teslim edilen malın veya yapılan işin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığını inceleyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda, kontrol teşkilatı ile muayene kabul komisyonlarının; işlerin sözleşme ve eklerine uygun bir şekilde yerine getirilebilmesi için şartnameye aykırı imalat ve malların değiştirilmesini, tamamlanmayan işlere ilişkin kabul sürecinin başlatılmamasını, ifa edilen hizmetlerin miktarının ölçülmek suretiyle hesap edilmesini sağlaması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede;

- Süs havuzu izolasyonu yapım işinin tamamlanmamasına rağmen kabulünün yapıldığı ve işe dair ödeme emri belgesinin düzenlendiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, işe ilişkin ödeneğin iptal olmaması adına iş tamamlanmadığı halde ödeme emri belgesi düzenlenmişse de yükleniciye herhangi bir ödeme yapılmadığı belirtilmiştir. Ancak, iş tamamlanmadan muayene ve kabul komisyonu tutanağı tanzim

edilmeden işe dair ödeme emri belgesi düzenlenmesinin mümkün bulunmadığı değerlendirilmektedir. İdare tarafından da muayene ve kabul işlemlerine ilişkin gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

- Mal alım işi kapsamında alınan asfalt malzemesi ile basit sıhhi malzemelerin, ihale dokümanında belirtilen şartlara haiz olmamasına rağmen muayene ve kabul komisyonlarınca kabul edildiği tespit edilmiştir.

İdare cevabında, bir sokaktan alınan asfalt numunesinin teknik şartnameye uygun olmaması verisine dayanarak ilçenin geneli hakkında yorum yapılamayacağı ve ilçe geneline dökülen asfaltların teknik şartnameye uygun olduğu belirtilmiştir. Ancak, söz konusu işin teknik şartnamesine göre mal tesliminin başlangıcında ve üretimin devamında İdare tarafından herhangi bir kontrol testi yapılmadığı görüldüğünden yapılan denetimlerde bir sokak belirlenerek numune alınması sağlanmıştır. Söz konusu numunenin de teknik şartnameye uygun olmadığı tespit edilmiştir. İdare cevabında, ilçenin genelinde kullanılan asfalt malzemesinin teknik şartnameye uygun olduğuna dair herhangi bir kanıtlayıcı belge de tarafımıza sunulmamıştır. Dolayısıyla, teknik şartnamede belirtilen deney ve testlerin malzemenin uygunluğu bakımından kontrol teşkilatı tarafından mutlak surette yapılması gerekmektedir.

- Eş zamanlı olarak gerçekleştirilen yabancı ot temizliği ve ilaçlanmasına ilişkin iki farklı hizmet alımında hakediş ödemesine esas miktarların olması gerekenden fazla hesaplandığı tespit edilmiştir.

İdare cevabında, hakediş ödemesine esas miktarların olması gerekenden fazla olduğu kabul edilmiş ve bu miktarlara ilişkin tutarlar tahsil edilmiştir. Ancak, bulgu konusu tespit kontrol teşkilatının işe dair gerçekleştirdiği denetimlerin etkin olmaması nedeniyle düzenlenmiştir. İdare tarafından da bulgu konusu hususta gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

- Muhtelif işlerde yer alan süs bitkilerinin teknik şartnamelerde belirtilen detaylara uygun olmamasına rağmen değiştirilmediği tespit edilmiştir.

İdare cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu tespitlerin, kontrol teşkilatı ile komisyonların eş zamanlı gerçekleştirilen işlerde aynı personelden oluşturulmasından ve bazı işlerde konunun uzmanı teknik personelin görevlendirilmemesinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin sözleşme ve eklerine uygun olarak tamamlanması adına kontrol teşkilatı ile komisyonların, yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınarak oluşturulması ve denetim faaliyetlerinde etkinliğin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Elektrik Alımlarının İhale Yapılmadan Temin Edilmesi

İdarenin elektrik enerjisi tüketim miktarı, serbest tüketici limitlerinin üzerinde olmasına rağmen elektrik enerjisini ihale yapmaksızın doğrudan tedarikçi firmadan satın aldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesine göre; Kanun'a tabi idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işi ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütülmesi gerekmektedir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinde; EPDK tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişi, serbest tüketici olarak tanımlanmıştır.

Diğer yandan, Kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanması ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin Tasarruf Tedbirleri ile ilgili 2021/14 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin "Enerji alımları" kısmında; kamu kurumlarının elektrik enerjisi tedarikinde serbest tüketici kriterlerini sağlayan binalarında ihale usullerini uygulayarak enerji giderlerini azaltmaya yönelik gerekli tedbirleri alması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümler birlikte değerlendirildiğinde EPDK tarafından belirlenen limitin aşılması halinde tedarikçisini seçme hakkına sahip olacak İdarenin elektrik enerjisi ihtiyacını; harcamalarda tasarruf sağlanması ile kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanabilmesi amacıyla ihale yoluyla temin etmesi gerekmektedir.

Ancak, EPDK tarafından belirlenen serbest tüketici limitinin aşılması ile tedarikçisini seçme hakkına sahip olan İdarenin elektrik enerjisi ihtiyacını ihale yoluna başvurmaksızın doğrudan sözleşme yaparak tedarik ettiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, elektrik enerjisi ihtiyacını teminen yapılan sözleşme Tasarruf Tedbirleri ile ilgili 2021/14 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin yayım tarihinden önce

imzalandığı belirtilmiştir. Sözleşme sona erdikten sonraki süreçte enerji alımlarının ihale yoluyla karşılanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen hükümler gereği İdarenin elektrik enerjisi ihtiyacını ihale yolu ile temin etmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Parasal Limitlerin Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaksızın Aşılması

İdare tarafından doğrudan temin ve pazarlık usulü uyarınca parasal limitler dahilinde yapılan mal alımı harcamalarının, bu amaçla bütçeye konulan ödeneklerin %10'unu aşmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde; Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarını dikkate alacağı, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılacak mal alımı harcamaları yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacaktır.

Yapılan incelemede ise 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımı harcamalarının, bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu aştığı ve söz konusu durum için Kamu İhale Kurulundan herhangi bir uygun görüş alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mal alım harcamaları için %10 sınırının aşılmasına rağmen Kuruldan uygun görüş alınmamasının mevzuata aykırı olduğu değerlendirilmekte olup Kanun'un emredici hükümlerine riayet edilmesi gerekmektedir.

Tablo 13: 4734 Sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d Maddeleri Kapsamında Yapılan Harcamalar

Mal Alım Giderleri	
Toplam Ödenek	42.526.050,00
Toplam Ödeneğin %10'u	4.252.605,00
Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Mal Alımı	11.642.483,95
Ödeneği Aşan Tutar	7.389.878,95

BULGU 7: Yeni Birim Fiyatla Sözleşmeye Dahil Olan İş Kalemlerinin Miktarının Belirlenmemesi Nedeniyle Revize Birim Fiyat Uygulamasının Gerçekleştirilememesi

Kamu idaresi tarafından yeni birim fiyat tespit edilerek sözleşmeye dahil edilen iş kalemleri imalat miktarlarının belirlenmemesi nedeniyle mevzuatın öngördüğü revize birim fiyat uygulamasının gerçekleştirilemediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin fiyatının tespiti" başlıklı 22'inci maddesinde; proje değişikliği şartlarının gerçekleştiği hallerde, işin yürütülmesi aşamasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği ve ihale dokümanında veya teklif kapsamında fiyatı verilmemiş yeni iş kalemlerinin veya iş gruplarının bedelleri ile sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işlerin bedellerinin, anılan maddede belirtilen usuller çerçevesinde yüklenici ile birlikte tespit edileceği belirtilmiştir. Bu şekilde hesaplanacak ilave işlerin bedellerinin; birim fiyat sözleşmelerde yeni birim fiyatlar üzerinden yükleniciye ödeneceği ifade edilmiştir.

Diğer taraftan, Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Yapım işlerinde iş kalemi miktarının değişmesi" başlıklı 52'inci maddesinde; birim fiyatlı işlerde yeni fiyat tespit edilerek sözleşmeye dahil olan iş kaleminin, projesine göre tespit edilip idare tarafından onaylanan miktarında %20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve bu artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin yüzde 1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyatın revize edileceği ve bu iş kaleminin yüzde yirmi artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca yeni birim fiyat tespit edilerek sözleşmeye dahil olan iş kalemleri için projesine göre bir imalat miktarı belirlenmesi ve bu iş

kalemi miktarında yukarıda belirtilen sınırlar dahilinde bir artış gerçekleşmesi halinde de revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılması gerekmektedir.

Ancak, İdare tarafından yeni birim fiyat tespit edilen iş kalemlerinin herhangi bir miktar belirtilmeden sözleşmeye dahil edildiği, uygulamada yapılan imalat miktarı üzerinden hakediş ödemelerinin gerçekleştirildiği görülmüş olup bu durumda, iş kalemine ait birim fiyatın revize edilemediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen gerekçelerle İdare lehine bir uygulama olan revize birim fiyat uygulamasının gerçekleştirilebilmesi için yeni birim fiyat ile belirlenen iş kalemlerinin projesine göre miktarlarının belirlenmesi suretiyle sözleşmeye dahil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: İdareye Ait Akaryakıt İstasyonunda Otomasyon Sisteminin Bulunmaması

İdarenin çöp toplama hizmeti için kullandığı araçlara tahsis edilen akaryakıt istasyonunda otomasyon sisteminin bulunmaması nedeniyle akaryakıt alan araçların kontrolünü sağlayacak şeffaf bir kayıt sisteminin oluşturulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "İç kontrol" başlıklı 55'inci maddesi uyarınca ise iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler olup iç kontrol sistemi ile mali iş ve işlemlerin kontrol sürecinden geçirilip riskin en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

Hal böyleyken idarenin Temizlik İşleri Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren çöp araçları için kullanılan akaryakıt istasyonunda otomasyon sisteminin bulunmadığı, araçlara verilen akaryakıtlara ilişkin takip sisteminin personel marifetiyle tutulan defter kayıtlarından ibaret olduğu tespit edilmiştir.

Bahse konu akaryakıt kullanım defterinin incelenmesinde ise 2021 yılının ilk üç ayında kullandırılan akaryakıtların kaydının dahi tutulmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yalnızca İdarenin hizmet araçlarının tanımlandığı ve araç bilgileri ile alınan akaryakıt miktarını kayıt eden bir otomasyon sisteminin kurulması suretiyle mali işlemlere dair risklerin en aza indirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Kompanzasyon Sisteminin Bakım ve Onarımlarının Zamanında Yapılmaması Nedeniyle Reaktif Enerji Bedeli Ödenmesi

Elektrik dağıtım ünitelerinde kurulu kompanzasyon sistemlerinin bakım ve onarımlarının yapılmaması nedeniyle elektrik faturalarında reaktif enerji bedeli ödendiği görülmüştür.

Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Reaktif enerji tarifesi uygulanmasının kapsamı başlıklı" 13'üncü maddesinde; kurulu gücü 50 kVA'nın altında olan müşterilerin, çektikleri aktif enerji miktarının yüzde otuz üçünü aşan şekilde endüktif reaktif enerji tüketmeleri veya aktif enerji miktarının yüzde yirmisini aşan şekilde kapasitif reaktif enerji vermeleri halinde; kurulu gücü 50 kVA ve üstünde olanların ise, çektikleri aktif enerji miktarının yüzde yirmisini aşan şekilde endüktif reaktif enerji tüketmeleri veya aktif enerji miktarının yüzde on beşini aşan şekilde sisteme kapasitif reaktif enerji vermeleri halinde reaktif enerji tüketim bedeli ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Aktif güç, enerjinin işe dönüşen kısmı iken reaktif güç, manyetik devrenin başlaması için sistemden çekilip sonra sisteme geri verilen işe dönüşmeyen enerji olup tüketicilerin sistemden çektikleri (endüktif) ve daha sonra sisteme verdikleri (kapasitif) reaktif enerji miktarında yukarıda yer verilen sınırları aşması halinde reaktif enerji tüketim bedeli faturalara yansıtılmaktadır.

Yapılan incelemede İdarenin de aktif güce dönüşmeyen elektrik için reaktif enerji bedeli ödediği tespit edilmiş olup elektrik tüketimi ile ilgili olarak ilave bir maliyete yol açılmıştır. Bu durumun, reaktif enerjiyi önlemek için kurulan kompanzasyon sistemlerinin etkin çalıştırılmamasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, faturalarda reaktif enerji bedeli ödenmesini önlemek adına tüketim miktarları yüksek sayaçlardan başlamak üzere bakım, onarım ve kontrollerde etkinlik sağlayacak, problemlerin anında tespit edilmesi ile arızalara zamanında müdahale edilebilmesine imkân verecek bir sistemin kurulması, kurulan sistemin periyodik olarak denetlenmesi ve takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Geçmiş Dönemlere Ait Ödenmemiş Elektrik Faturası Borcundan Dolayı Gecikme Faizi Ödenmesi

İdare tarafından elektrik faturası borçlarının vadesinde ödenmemesi nedeniyle elektrik tedarik firmasına yüksek miktarda gecikme faizi ödendiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği; ancak gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara öncelik verileceği ifade edilmiş olup aynı Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde; 34'üncü maddede belirtilen ödeme sırasının uygulanmasından muhasebe yetkililerinin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanması amacıyla yayımlanan Tasarruf Tedbirleri ile ilgili 2021/14 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin "Diğer hususlar" başlıklı bölümünde; kamu kurum ve kuruluşlarının ek mali yüklerle karşılaşmaması için fatura karşılığı ödemelerini ve diğer yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeleri gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde harcamalarda tasarrufun sağlanması amacıyla gecikme faizi gibi ek yük getirecek borçlara öncelik verilmelidir.

Ancak, İdarenin 2021 yılı ödeme emri belgeleri ve eklerinin incelenmesinde; elektrik faturalarına ait borçların vadesinde ödenmemesi nedeniyle gecikme faizi ödemeleri yapıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, İdareye ait elektrik faturasından doğan yükümlülüklerin, gecikme faizi gibi ek mali külfetlere neden olunmaması adına zamanında yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Mülkiyeti İdareye Ait Olan Stadyumun Profesyonel Spor Kulübüne Bedelsiz Olarak Kullanılması

İdare tarafından kamu kaynağı niteliğindeki stadyumun herhangi bir bedel tahsil edilmeksizin profesyonel spor kulübüne kullanıldığı ve bu yapının elektrik ile su giderlerinin ödendiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinin (g) bendinde kamu kaynaklarının; borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri, ifade ettiği belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde ise; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Ayrıca, belediye taşınmazlarının üçüncü kişilere kullanılması 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda belirtilen usullerle veya 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinde yer verilen tahsis işlemi ile mümkün olmaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda İdareye ait stadyumun kullanımının 2009/104 sayılı meclis kararına istinaden profesyonel nitelikteki Buca 1928 Spor Kulübüne protokol düzenlenmek suretiyle devredildiği, protokolün kullanım bedeline ilişkin 2'nci maddesinde ise Futbol Federasyonunun belirlediği hasılat dağıtım çizelgesine göre oluşan net hasılatın %18'inin belediyeye yatırılması şeklinde tek maçlık kira tahsil edileceği belirtilmiştir.

Ancak stadyumun spor kulübü tarafından kullanıldığı süreler için herhangi bir bedel tahsilatı gerçekleştirilmemiştir.

Ayrıca, bu yapının kullanımından doğan elektrik ve su faturası giderlerinin de belediye bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir. Söz konusu giderlerin, sporu teşvik amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Ancak, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde; belediyelerin gerektiğinde, amatör spor kulüplerine aynı ve nakdî yardım yapabileceği ve gerekli desteği sağlayabileceği ifade edilmiş olup görüldüğü üzere verilen yetki amatör spor kulüpleri ile sınırlandırılmıştır.

Bu bağlamda, İdare tarafından gerçekleştirilen elektrik ve su faturası giderlerinin profesyonel spor kulübü olan Buca 1928 Spor Kulübüne yapılan nakdi bir yardım mahiyetinde olduğu değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli kullanılabilmesini teminen stadyum kullanım bedelinin, net bir şekilde belirlenerek tahsil edilmesi ve profesyonel spor kulübü açısından nakdi yardım olarak nitelenen harcamaların gerçekleştirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 12: İlçe Sınırları İçerisindeki Alt Yapı ile İlgili Kazı Çalışmalarından Doğan Bedellerin Peşin Tahsil Edilmemesi

Belediyenin sorumluluk alanlarındaki yerlerde yapılacak alt yapı ile ilgili kazı çalışmalarından doğan kazı izin bedelinin peşin olarak tahsil edilmediği görülmüştür.

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "İlçelerde tahsil edilen kazı gelirlerinin kullanımı" başlıklı 14/A maddesinde; ilçe belediyelerinin sorumluluğuna bırakılan cadde, bulvar, meydan ve sokaklarda yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirlerin bu yerlere izin veya ruhsat veren ilçe belediyesince gelir olarak kaydedileceği, bu gelirlerin sadece cadde, bulvar, meydan ve sokaklardaki asfalt ve kaldırımların yapım, onarım ve bakımında kullanılacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Altyapı kazı izni harcı" başlıklı Mükerrer 79'uncu maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılacak kazı işlemleri için belediyece verilecek altyapı kazı izninin, altyapı kazı izni harcına tabi olacağı, bu

harcın mükellefinin ise altyapı kazı izni talebinde bulunanlar olduğu, harcın ise alan tahrip tutarının binde ikisi olarak hesap edileceği belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Çeşitli harçların uygulama esasları ve ödenmesi" başlıklı 85'inci maddesinde; harçların makbuz karşılığında veya basılı damga vurulmak suretiyle peşin olarak ödeneceği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, ilçe belediyelerinin sorumluluğuna bırakılan yerlerde alt yapı ile ilgili kazı yapacak gerçek ya da tüzel kişilere kazı izni vermek, bu izne ilişkin bedeli ve harcı hesaplayarak tahsil etmek görevi ilgili ilçe belediyelerinde olup söz konusu izin bedelinin, harcın tabi olduğu usulde iş yapılmadan önce peşin olarak tahsil edilmesi gerekmektedir.

Ancak, yapılan incelemede kazı izin bedelinin, iş yapılmadan önce peşin olarak tahsil edilmediği, 651.735,08 TL alacak tutarı ile takip edildiği, kazı izin harcına ilişkin ise herhangi bir tahakkuk ve tahsilat yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, kazı izin bedellerine ilişkin borç tutarlarının mevcudiyeti, 2020 yılı sonunda meydana gelen mevzuat değişikliği ile Belediyenin 2021 yılı Gelir Tarifesinin uyumlaştırılmamasından kaynaklandığı ifade edilmişse de yıl içinde alınacak bir Meclis Kararı ile bu bedellerin peşin olarak tahsili herhalde sağlanabilirdi. Nitekim İdare tarafından da bu borçların tahsiline devam edildiği belirtilerek mevzuata aykırı uygulamanın sonuçlarının tam olarak giderilemediği ifade edilmiştir.

Diğer yandan İdare cevabında, 2464 sayılı Kanun'un Mükerrer 79'uncu maddesinde yer verilen altyapı kazı izni harcının tahsil edilmemesine ilişkin olarak daha yüksek orandaki tespit bedelinin tahsil edildiği gerekçe gösterilmişse de 2464 sayılı Kanun'un "Ücrete tabi işler" başlıklı 97'nci maddesi uyarınca belediyeler vergi ve harç konusu yapılmayan hizmetleri için tarife belirlemeye yetkili kılınmışlardır. Bu kapsamda, Belediyenin mevzuatta öngörülenden farklı bir uygulamaya devam etmesi, ileride kişi veya kurumların dava yoluna başvurmaya neden olabileceğinden ek mali külfetle karşılaşmamak adına Kanun hükümlerine riayet edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, umumi hizmet alanlarında yer alan alt yapının yeniden yapılabilmesi için toplanan bedellerin takip ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 13: Bazı İşyerleri ve Konutlara İlişkin Çevre Temizlik Vergisinin Tahakkuk Ettirilmemesi

İdare tarafından bazı işyerleri ve atık su aboneli olan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisinin tahakkuk ettirilmemesi suretiyle gelir kaybına neden olduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, vergi mükellefinin binaları kullananlar olduğu ve mükellefiyetin binanın kullanımı ile başlayacağı belirtilmiştir.

Bu bağlamda, bahsi geçen maddenin beşinci fıkrasında yer verilen ve her yıl Tebliğler ile güncellenen tarife dikkate alınarak işyerleri ve diğer şekillerde kullanılan binalar için çevre temizlik vergisi tarh edilmelidir. Tarh edilecek verginin hesabında ise işyerleri için tarifede buldukları grup ve belediye meclislerince belirlenen dereceye tekabül eden tutarın esas alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan, su ihtiyacını büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idaresi tarafından tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlar için ise tarifenin yedinci grubu ve belediye meclislerince belirlenen derece üzerinden çevre temizlik vergisinin hesap edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Vergi Dairesinden ilçe sınırlarında aktif olarak faaliyet gösteren işyerlerinin listesi istenilerek bu listeden örnekleme suretiyle seçim yapılmış olup İdarenin ruhsatlandırdığı 23 adet işyerinden 14 adedinin; ruhsatlandırma yetkisi dışındaki 25 adet işyerinden ise 7 adedinin çevre temizlik vergisi mükellefi olmadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca, Belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak su ihtiyacını şebeke haricinden karşılayan konutların tespit edilmesi amacıyla ilgili Su ve Kanalizasyon İdaresi ile yazışma yapılmış olup örnekleme suretiyle seçilen 10 adet abone adına çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, çevre temizlik vergisi mükelleflerinin tespit edilebilmesini teminen ilgili kurumlardan söz konusu verilerin belli periyotlar ile talep edilmesi ve bu veriler üzerinden gerekli kontrol işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 14: Eğlence Vergisi Mükellefi Olması Gereken Bazı İşyerleri İçin Vergi Tahakkukunun Yapılmaması

Belediye sınırları içinde eğlence vergisinin konusuna giren faaliyetleri yürüten eğlence parkı ve lunapark gibi bazı işletmeler için eğlence vergisi tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun eğlence vergisine ilişkin "Konu" başlıklı 17'nci maddesinde; Kanun'un 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olacağı ifade edilmiş olup "Mükellef" başlıklı 18'inci maddesinde; verginin mükellefinin eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişiler olduğu belirtilmiştir. Ayrıca "İstisna ve muafıklar" başlıklı 19'uncu maddede vergi alınmayacak eğlence faaliyetleri sayılmıştır.

Diğer yandan, 2464 sayılı Kanun'un "Matrah" başlıklı 20'nci maddesinin birinci fıkrasında; matrahın bağış veya başka adlar altında alınan paralar dahil bilet bedeli olarak sağlanan gayri safi hasılat olduğu ifade edilmiş, Kanun'un "Nispet ve miktar" başlıklı 21'inci maddesinin (I) numaralı bendinin (5) numaralı alt bendinde eğlence vergisinin sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden bilet bedelinin %20'si oranında alınacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince istisna ve muafiyet kapsamına alınmamış biletle girilen eğlence yeri mahiyetinde olan eğlence parkı ve lunapark gibi işletmelerin giriş bilet bedelleri üzerinden % 20 oranında vergi alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede ise belediye sınırları içerisinde kalan 2 adet eğlence parkı ve 1 adet lunaparktan bu işletmelere bilet veya bu mahiyette bedel içeren kartlar ile giriş yapılmasına rağmen nispi tutarda eğlence vergisi alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlere başlanıldığı belirtilmiştir. Ancak, tahakkuk işlemine ilişkin herhangi bir belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, İdarenin gelir kaybına uğramaması ve gelirlerini zamanında tahsil edebilmesi adına ilçe genelindeki iş yerlerinin periyodik olarak kontrol edilmesi, eğlence

vergi mükellefiyeti gerektiren iş yerlerinin tespit edilip vergi tahakkuku işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 15: İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuku Yapılmayan Mükelleflerin Bulunması

İdare tarafından Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren birtakım işyerlerine ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmemesi suretiyle gelir kaybına neden olduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Konu" başlıklı 12'nci maddesinde; belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olacağı, "Mükellef ve sorumlu" başlıklı 13'üncü maddesinde; yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dâhil olmak üzere ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerin verginin mükellefi olduğu ifade edilmiş, "İstisna ve muaflıklar" başlıklı 14'üncü maddesinde vergi alınmayacak ilan ve reklamlar düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Tarife ve nispet" başlıklı 15'inci maddesinde ise; dükkan, ticari, sınai müesseseler ile serbest meslek erbaplarınca çeşitli yerlere asılan ve takılan levha, yazı, resim gibi her çeşit sabit ilan ve reklamlar ile ışıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamların metre karesinden yıllık olarak vergi alınacağı belirtilmiştir.

Bu bağlamda, Belediyenin yetki ve sorumluluk sahasında faaliyet gösteren 35 adet işyeri örnekleme yapmak suretiyle seçilmiş olup yapılan yoklama neticesinde 21 adet işyerinin ilan ve reklamlarına ilişkin vergi tahakkukunun yapılmadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca, Vergi Dairesinden alınan bilgilere göre Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren aktif işyeri sayısının 21.498 adet olmasına rağmen İdare tarafında ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilen işyeri sayısının 5.137 adet olduğu görülmüştür. Bu nedenle, Büyükşehir Belediyesinin yetki ve sorumluluk sahasında faaliyet gösteren mükellefler ile istisna kapsamında olan işyerleri dikkate alınsa dahi vergi tahakkuk ettirilmeyen işyerlerinin bulunduğu değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında ilan ve reklam vergisinin muhtelif zamanlarda yoklama yapılarak tahakkuk ettirildiği ifade edilmiş olsa da 2021 yılında faaliyette olup ilan ve reklam vergisi tahakkuku yapılmayan çok sayıda mükellefin olması bu konuda etkin bir yoklama ve denetim sisteminin bulunmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak, ilan ve reklam vergisi mükellefiyetine ilişkin denetim, yoklama ve tespitlerin düzenli yapılmaması İdarenin gelir kaybına uğramasına sebebiyet vermekte olup ilan ve reklam vergisi mükellefi işyerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması konusunda gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 16: İstisna ve Muafiyet Tanınan Yerler İçin Elektrik Tüketim Vergisi Ödenmesi

İdarenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile istisna kapsamında sayılan kreşleri için elektrik tüketim vergisi ödendiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyeye tanınan muafiyet" başlıklı 16'ncı maddesinde; belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımlarının katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muaf olacağı belirtilmiştir.

Anılan hüküm uyarınca İdarenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazlarından olan park ve bahçeler, belediye hizmet binaları, mesleki eğitim kurs binaları, mahalle aralarında yer alan spor sahaları ve kamu hizmeti sunulan diğer binalar için ödenen elektrik faturalarından elektrik tüketim vergisi tahsil edilmemelidir.

Diğer yandan, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı 36'ncı maddesinde; kazanç amacı gütmemek kaydıyla idarenin işlettiği kreşlerin elektrik tüketim vergisinden müstesna olduğu ifade edilmiştir.

Ancak İdarenin kamu hizmetine ayrılan kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile kazanç amacı gütmeyerek işlettiği kreşler için istisna kapsamında olmasına rağmen elektrik tüketim vergisi ödediği tespit edilmiştir.

Her ne kadar bu tutarlar, vergi sorumlusu sıfatıyla tedarik şirketi tarafından tahsil edilip takip eden ayın 20'nci gününe kadar belediyeye gönderilse de arada geçen süre zarfında İdare ödemiş olduğu bu tutarlardan mahrum kalmakta ve 630 Giderler Hesabı mali tablolarında olması gerekenden fazla tutarlar ile yer almaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, İdare tarafından söz konusu kullanımlar için elektrik tüketim vergisi tahakkuk ettirilmesinin önlenmesi amacıyla istisna kapsamındaki yerlerin tespit edilmesi ve ilgili tedarik kuruluşlarına bildirilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: İdare Sınırları İçinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Gösteren İşletmelerin Bulunması

Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunan işletmelerin mevcut olduğu ve bu işletmelerden alınması gereken işyeri açma izin harcının tahsil edilmediği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde; sıhhi işyerleri, 2 ve 3'üncü sınıf gayrisihhi müesseseler, umuma açık istirahat ile eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek görevinin ilçe belediyelerinin uhdesinde olduğu belirtilmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında ise; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı ifade edilmiş olup işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyeri açılmasının, işyeri açma ve izin harcına tabi olduğu belirtilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca Belediye sınırları içerisinde açılacak işyerlerinin İdare tarafından ruhsatlandırılması ve bu işyerlerinden söz konusu harcın tahsil edilmesi gerekmektedir.

Vergi Dairesi ile yazışma yapılarak İdare sınırları içinde aktif olarak faaliyette bulunan işyerlerinin listesi alınmış olup Ruhsat Denetim Müdürlüğü verileri ile karşılaştırılmıştır. Buna göre 21.498 aktif işyerinden örnekleme usulüyle seçilen 5942 adet işyeri üzerinde yapılan incelemede, 147 adet işyerinin belediyenin ruhsat verme yetki ve sorumluluğu dışında olduğu, belediyenin ruhsat verme yetkisi kapsamındaki 5795 adet işyerinden ise yalnızca 811 adet işyerinin ruhsatlandırıldığı, 4984 adet işyerinin de işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren bu işletmeler, belediyenin etkin bir denetim görevi yürütememesine, işyeri açma izin harcının tahsil edilememesine ve diğer gelir kalemlerinin tespit edilememesine neden olmaktadır.

Bu itibarla, ruhsatsız işyerlerinin tespit edilmesi için gerekli çalışmaların yapılması ve ilgili birimin de kamu kurumları ve meslek kuruluşlarıyla koordineli bir çalışma yürütmesi gerekmektedir.

BULGU 18: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunduğu Tespit Edilen İşletmelere İdari Para Cezası Uygulanmaması

İdare tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette buldukları tespit edilerek kapatılmasına karar verilen işyerlerine idari para cezası uygulanmadığı görülmüştür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı belirtilmiş olup işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin kapatılacağı ifade edilmiştir.

1608 sayılı Umuru Belediyeye Mütcellik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih Ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1'inci maddesinde ise; belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu'nun 32'nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Emre aykırı davranış" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında; yetkili makamlar tarafından hukuka uygun olarak verilen emirlere aykırı hareket edenlere yüz Türk Lirası (2021 yılı için 427 TL) idarî para cezası verileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, ruhsatı olmadan faaliyette bulunduğu tespit edilen ve Encümen tarafından kapatma kararı verilen işyerleri için idari para cezasının da uygulanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede ruhsatsız olarak faaliyette bulunan işyerlerine Encümen tarafından kapatma cezası verildiği görülmüştür. Ancak bu işyerlerine 03.09.2018 tarih ve 198 sayılı Belediye Meclis Kararı uyarınca yürürlüğe konulan Zabıta Müdürlüğü Emir ve Yasaklar Yönetmeliği'ne aykırı hareket etmelerine karşın Kabahatler Kanunu'nun 32'nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen idari para cezasının uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu idari para cezalarının uygulanmasına başlanıldığı belirtilmiştir. Ancak, önceki yıllara ilişkin idari para cezalarının henüz uygulanmadığı bu konudaki gerekli çalışmaların sürdürüldüğü ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, önceki yıllarda hakkında kapatma kararı verilen işyerlerine mevzuatta öngörülen idari para cezalarının soruşturma zamanaşımı içerisinde uygulanması gerekmektedir.

BULGU 19: Ulusal Bayram Gününde Faaliyet Gösteren İşyerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması

Belediye sınırları içerisinde ulusal bayram günlerinde faaliyet gösteren işyerleri bulunmasına rağmen tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı tahsil edilmemesi suretiyle gelir kaybına neden olduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Konu" başlıklı 58'inci maddesinde; ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesinin tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcına tabi olduğu ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Mükellef" başlıklı 59'uncu maddesinde harcın mükellefinin, kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzelkişi olduğu, "Harcın tarifesi" başlıklı 60'ıncı maddesinde ise harcın tutarının işin mahiyetine göre Kanun'da belirtilen sınırlar dahilinde 96'ncı madde uyarınca tespit edileceği belirtilmiştir.

Diğer yandan, 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde ulusal bayram olan 29 Ekim günü özel işyerlerinin kapanmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca ulusal bayram olan 29 Ekim gününde çalışmalarına izin verilen işyeri mükelleflerinin, tatil günlerinde çalışma ruhsat harcını 2464 sayılı Kanun'un "Mükellefiyet dönemi ve harcın ödenmesi" başlıklı 61'inci maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde İdareye ödemesi gerekmektedir.

Ancak, İdare tarafından ulusal bayram günlerinde faaliyet gösteren işyerlerine tatil günlerinde çalışma ruhsatının verilmediği bu nedenle söz konusu harcın tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılmasına başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından ulusal bayram gününde faaliyet gösteren işyerlerinin tespit edilerek tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsili gerekmekte olup bu durum, Belediyenin gelir kaybına uğramaması açısından önem arz etmektedir.

BULGU 20: Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesince Tahsil Edilmesi

İmar mevzuatı uyarınca İdare tarafından tahsil edilmesi ve nemalandırılması gereken “otopark bedeli” gelirlerinin yapı ruhsatı başvurusu yapanlar tarafından doğrudan İzmir Büyükşehir Belediyesi hesabına aktarıldığı görülmüştür.

7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 29’uncu maddesi ile 5216 sayılı Kanun’un “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7’inci maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendinde değişiklik yapılmış ve daha önce sadece otopark yapma yetkisine sahip olan büyükşehir ilçe belediyelerine bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işletirmek veya ruhsat verme yetkisi verilmiştir.

Aynı Kanun’un 31’nci maddesi ile 5216 sayılı Kanun’un “Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon” başlıklı 27’nci maddesinin son fıkrasında yer alan imar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirlerin tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılacağı hükmü değiştirilmek suretiyle mülga edilmiştir. Anılan fıkrada otopark bedellerinin, beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında, bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanılacağı ve bu gelirlerin belirtilen amaç dışında kullanılamayacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca 3194 sayılı İmar Kanunu’nun “Otoparklar” başlıklı 37 ve “Yönetmelik” başlıklı 44’üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği’nin “Otopark bedelinin tespit, tahakkuk ve tahsili” başlıklı 12’nci maddesinde; otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacağı ve bu hesapta toplanan meblağın nemalandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca yapı ruhsat harcıyla birlikte tahsil edilen otopark bedellerinin ilçe belediyesi adına kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılması, bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanması ve hesaptaki meblağın ilçe belediyesi tarafından otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılmaması gerekmektedir.

Ancak, İdare tarafından tahsil edilmesi ve kullanılması gereken otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılması gereken otopark hesabına yatırılmadığı, yapı ruhsatı başvurusu yapanlar tarafından doğrudan İzmir Büyükşehir Belediyesi hesabına aktarıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında otopark bedellerinin, Büyükşehir Belediyesinin yazısı doğrultusunda anılan Belediyenin fon hesabına aktarılmaya devam edildiği belirtilmiştir. Ancak, 5216 sayılı Kanun ile Otopark Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikler yukarıda detaylarıyla açıklanmıştır. Bu doğrultuda, mevzuat hükümleri gereğince otopark bedellerinin Büyükşehir Belediyesi hesabına aktarılması uygulamasına son verilmelidir.

Sonuç olarak, otopark sorununun çözülmesi amacıyla kullanılacak gelirlerde önemli kayıplara neden olunmaması adına otopark bedellerinin, İdare tarafından tahsil edilmesi ve ilgili hesaplarda nemalandırılması gerekmektedir.

BULGU 21: Kamu İdaresinden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan Bazı İşyerlerine İlişkin Emlak Vergisi Tahakkukunun Eksik Yapılması

Belediye sınırları içerisinde yer alan işyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olan bazı işyerleri için emlak vergisi tahakkukunun mesken üzerinden yapıldığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Mükellef" başlıklı 3'üncü maddesinde; bina vergisinin binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler tarafından ödeneceği ifade edilmiş olup aynı Kanun'un "Nispet" başlıklı 8'inci maddesinde ise bina vergisinin oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu, bu oranların 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun uygulandığı sınırlar içinde %100 artırımlı uygulanacağı belirtilmiştir.

Diğer yandan, Kanun'un "Vergi değerini tadil eden sebepler" başlıklı 33'üncü maddesinde; bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus

mahaller haline kalbedilmesi vergi değerini tadil eden sebepler arasında sayılmış olup bir binanın ikamete özgü bölümlerinden bir kısmının işyeri olarak kullanılması durumunda vergi değerinde değişiklik yapılması ve bu durumun bildirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede ise Belediye sınırları içerisinde yer alan avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren işyerleri ile tabipler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek gruplarının ofis olarak kullandıkları binalara ait emlak vergisinin mesken üzerinden tahakkuk ve tahsil edildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa ilişkin gerekli çalışmalara başlanıldığı ifade edilmiştir. Ancak, bulguda belirtilen bazı meslek gruplarının ofis olarak kullandığı binalara dair önceki yılları kapsayacak şekilde bir tahakkuk işlemi gerçekleştirilmemiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen meslek gruplarının işyeri olarak kullandıkları yerlerin emlak vergilerinin işyerlerinin tabi olduğu binde dört oranı üzerinden tahakkuk ve tahsil edilmesi adına ilgili birimin kamu kurumları ve meslek kuruluşlarıyla koordineli bir çalışma yürütmesi gerekmektedir.

BULGU 22: Bazı Gelir Kalemlerine İlişkin Gecikme Zammı ve Faizinin Uygulanmaması

İdare tarafından vadesinde tahsil edilmeyen işgal harcı, hizmet ve imtiyaz hakkı gelirleri ile kişilerden alacaklar hesabındaki tutarlara gecikme zammı veya faizi uygulanmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin gelirleri" başlıklı 59'uncu maddesinde; Kanunlarda gösterilen harçlar, hizmet imtiyaz sözleşmelerinden elde edilen gelirler ve belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretlerin belediye geliri olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, "Kişilerden Alacaklar" konulu 16 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Giriş" bölümünde bütçe işlemlerinden doğan yersiz, fazla ve haksız ödemeler ile bunlar için tahakkuk ettirilecek faizlerin kişilerden alacakların konusunu oluşturduğu belirtilmiştir.

Söz konusu gelir kalemlerinin ödeme müddeti içinde ödenmemesi halinde ise harçlar için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu'nun "Gecikme zammı, nispet ve hesabı" başlıklı 51'inci maddesi uyarınca gecikme zammının, kişilerden alacaklar için ise anılan Tebliğ'e göre 3095 sayılı Kanuni Faiz Ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'a istinaden

gecikme faizinin uygulanması gerekmektedir. Diğer yandan, ücrete tabi gelirler ile hizmet imtiyazı sözleşme bedellerinin vadesinde ödenmemesi halinde tarife ve sözleşme hükümlerine göre gecikme faizi hesap edilmelidir.

Yapılan incelemede ise;

- Makbuz karşılığında peşin tahsil edilmesi gereken işgal harcının, aylık olarak tahakkuk ettirildiği, her ayın son gününün ödeme tarihi olarak belirlendiği ancak vadesinde ödenmeyen 7.422.139,54 TL işgal harcı için gecikme zammı uygulanmadığı,
- 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında izlenen yersiz, fazla ve haksız ödemelerin tahsil edilmesi halinde gecikme faizi hesaplanmadığı,
- Talebe göre ifa edilen ücrete tabi hizmet olması nedeniyle peşin olarak tahsil edilmesi gereken alt yapı kazı izin bedeline ilişkin 651.735,08 TL alacak bulunduğu ve bu tutar için gecikme faizi işletilmediği,
- Ambalaj atıklarının toplanmasına ilişkin verilen imtiyaz hakkına ilişkin bedelin vadesinde ödenmemesine rağmen bu bedelin gecikme faizine tabi tutulmadığı tespit edilmiştir.

Bu durum, gelir otomasyon sistemindeki bazı gelir kalemlerinin gecikme zammı hesaplanmayacak şekilde tanımlanmasından kaynaklanmakta olup mevzuatta öngörüldüğü şekilde gecikme zammı veya faizinin tahakkuk ettirilmemesi nedeniyle İdare gelir kaybına uğramaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu gelir kalemlerinde gecikme zammının hesaplanmasına başlanıldığı belirtilmiştir. Ancak, önceki yıllara ilişkin bir gecikme zammı hesabı gerçekleştirilmemiştir.

Sonuç olarak, İdarenin gelir kaybına uğramaması adına bulgu konusu gelir kalemlerine dair hesap edilmemiş gecikme zamlarının tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 23: Belediye Gelirlerini Oluşturan Bazı Kalemlerde Tahakkukun Tahsilata Dönüşme Oranının Düşük Kalması

İdarenin tahakkukunu gerçekleştirdiği bazı gelir kalemlerine mevzuatta belirtilen takip ve tahsil usullerini uygulamaması nedeniyle tahsilat oranlarının düşük düzeyde kaldığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Kanunun şümulü" başlıklı 1'inci maddesinde; belediyelere ait vergi, resim, harç, para cezası gibi asli ile faiz gibi fer'i amme alacakları hakkında bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiş olup Kanun'un "Ödeme emri" başlıklı 55'inci maddesinde; amme alacağını vadesinde ödemeyen borçlulara borçlarını 15 gün içinde ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları gerektiği hususlarının ödeme emri ile tebliğ edileceği ve tebliğ edilen ödeme emrinin, borcun zamanında ödenmemesi veya mal bildiriminde bulunulmaması halinde borcun cebren tahsil edileceği hususunu ihtiva edeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu bağlamda, 6183 sayılı Kanun'un "Cebren tahsil ve şekilleri" başlıklı 54'üncü maddesinde; süresinde ödenmeyen amme alacaklarının cebren tahsilini sağlamak amacıyla ilgili tahsil dairesi tarafından; varsa teminatının paraya çevrilmesi, borca yetecek miktardaki malların haczedilip paraya çevrilmesi, şartlar oluşmuşsa iflasın istenmesi usullerinin sırasıyla uygulanması gerektiği ifade edilmiştir.

Ancak, İdare tarafından sırasıyla yapılması gereken işlemler arasındaki zaman diliminin çok açıldığı, ödeme emrinin tebliğ edilmesine rağmen borcunu ödemeyen ilgililere yönelik olarak haciz işlemlerinin başlatılmadığı veya haciz işlemlerine başlansa dahi yalnızca borçlunun mallarına haciz şerhinin işlenmesi ile yetinildiği başka bir deyişle amme borçlusunun borcuna yetecek miktardaki mallarının haczedilerek paraya çevrilmediği tespit edilmiştir.

Bu şekildeki uygulamalar sonucunda belediye gelirlerinden bazı kalemlerin tahakkuk ve tahsilat oranlarının düşük seviyelerde kaldığı değerlendirilmektedir.

Tahakkuk tahsilat oranı düşük kalarak gelecek yıla devreden bu gelir kalemlerine ise aşağıda yer verilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, Covid-19 salgını dolayısıyla mükelleflerin ödeme gücünün azaldığı gerekçesiyle haciz işlemlerinin aksadığı ifade edilmiştir. Ancak, İdarenin alacaklarını tahsil etmek adına haciz işlemlerini gerçekleştirirken gerekli hassasiyet ve özeni göstermesi gerekmektedir. Nitekim İdare tarafından da gelirlerin tahsilat oranını artırmak adına gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, İdare tarafından tahsil edilmesi gereken Belediye alacakları için Mali Hizmetler Müdürlüğü'nün "Ödeme Emirlerini" zamanında düzenlemesi ve borçluların borcuna yetecek miktardaki mallarının haczedilerek paraya çevrilmesi gerekmektedir.

Tablo 14: 2021 Yılı Tahakkuk ve Tahsilat Gerçekleşmeleri (TL)

Gelir Türü	Önceki Yıllardan Devreden ve 2021 Yılında Tahakkuk Eden Gelirler Toplamı	2021 Yılı Tahsilatı	2021 Yılı Net Tahsilatı	Gelecek Yıla Devreden Tahakkuk	Tahsilat Oranı (%)
İlan ve Reklam Vergisi	2.480.734,99	856.540,63	828.641,69	1.624.194,36	33,40
Biletle Girilmeyen Yerlere Ait Eğlence Vergisi	246.379,24	66.057,45	61.763,03	180.321,79	25,06
İşyeri ve Diğer Şekillerde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi	11.254.610,61	3.894.594,85	3.743.286,67	7.360.015,76	33,26
İşgal Harcı	11.020.338,56	3.468.948,14	3.464.197,74	7.551.390,42	31,43
Kira Gelirleri	13.364.567,50	3.451.524,78	3.302.347,27	9.913.042,72	24,70
İdari Para Cezaları	25.647.552,28	2.268.898,73	2.237.837,33	23.378.653,55	8,72

BULGU 24: Kesinleşen Sayıştay İlamlarının Yerine Getirilmemesi

İdare tarafından 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında kayıtlı bulunan kesinleşmiş Sayıştay ilamlarına ilişkin tazmin tutarlarının takip ve tahsilinin sağlanmadığı ayrıca bu tutarlara faiz işletilmediği görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Sayıştay ilamlarının infazı" başlıklı 53'üncü maddesinde; Sayıştay ilamlarının kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirileceği, ilam hükümlerinin yerine getirilmesinden ilgili kamu idarelerinin üst yöneticilerinin sorumlu olduğu, ilamlarda gösterilen tazmin miktarının hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutulacağı ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil edileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede ise kesinleşmiş Sayıştay ilamlarına ilişkin tazmin tutarlarının mevzuatta öngörüldüğü şekilde takip ve tahsil edilmediği, ayrıca bu tutarlara gecikme faizi işletilmediği tespit edilmiştir. Söz konusu tespiti 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılmasına başlanıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, kesinleşmiş Sayıştay ilamlarının yerine getirilmemesi zamanaşımı açısından risk teşkil etmekte olup belirtilen mevzuat hükümleri gereğince ilamlarda belirtilen tazmin tutarlarının takip ve tahsilatının sağlanması gerekmektedir.

Tablo 15: Kesinleşen Sayıştay İlamlarına İlişkin Bilgiler

Sayıştay İlamının Yılı Ve Numarası	Tutar (TL)
2012/489	33.898,00
2014/348	75.468,00
2015/296	66.152,65
2017/206	3.200.619,45
Toplam	3.376.138,10

BULGU 25: Haklar Hesabında İzlenmesi Gereken Varlıkların Hatalı Muhasebeleştirilmesi

İdarece satın alınan yazılım ve lisansların 260 Haklar Hesabına kaydedilmesi gerekirken 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlendiği yahut doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 210'uncu maddesinde; bu hesabın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir. Yönetmelik'in aynı hesaba dair "Hesabın işleyişi" başlıklı 211'inci maddesinde ise bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların bir taraftan 260 No.lu hesaba borç, ödenecek tutarın 103 No.lu

veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Ancak, İdare tarafından 830.03.07.02 Gayri Maddi Hak Alımları Hesabı ile bütçe gideri yapılan yazılım ve sertifika alımlarının, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlendiği ya da 630 Giderler Hesabının kullanılması suretiyle doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir. Ancak, muhasebe hesaplarına ilişkin herhangi bir düzeltme kaydı yapılmamıştır.

Bu itibarla, mal ve hizmet üreten kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin mevzuata uygun bir şekilde muhasebe hesaplarında izlenmemesi sonucunda İdarenin mali tablolarında 260 Haklar Hesabı 112.182,59 TL eksik tutarla yer almaktadır.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen gerekçelerle bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkilere ilişkin tutarların 260 Haklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 26: Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Gerçekleştirilmemesi

İdare tarafından taşınır işlemlerinin mevzuata uygun gerçekleştirilmemesi nedeniyle elektronik kayıtlara istinaden ambarda mevcut olması gereken bazı taşınırların fiili olarak ambarda bulunmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtların bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumlu olduğu, bu sorumluluklarını taşınır kayıt yetkilileri ile taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getireceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise; ilgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde kayıtlara esas olmak üzere taşınır işlem fişinin düzenleneceği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, taşınırların tüm giriş ve çıkış kayıtları için taşınır işlem fişi düzenlenmesi ve elektronik kayıtlar ile fiili durumun denk olması gerekmektedir.

Ancak Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli esas alınarak yapılan incelemede, Özel Kalem Müdürlüğü ambarında bulunması gereken 150 adet tablettan sadece 110 adedinin fiili olarak bulunduğu; Tesisler Müdürlüğü ambarında ise elektronik kayıtlar ile fiili durumun uyuşmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, söz konusu tabletlerin ambardan çıkış kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir. Ancak, Tesisler Müdürlüğü ambarında yer alan taşınırlara ilişkin kayıtlar ile fiili durum arasındaki uyumsuzluk devam etmektedir.

Bu itibarla, taşınır işlemlerinin yukarıda belirtilen mevzuata hükümlerine uygun olarak yapılması suretiyle taşınır kayıtları ile fiili durum arasındaki uyumsuzlukların giderilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 27: Hurda Niteliğindeki Varlıklara Yönetmelik Hükümlerinin Uygulanmaması ve Muhasebe Hesaplarının Gerçeği Yansıtması

İdareye ait kullanılma olanağı kalmamış maddi duran varlıkların hurdaya ayrılma işlemlerinin tamamlanmadığı, hurdaya ayrılmış varlıkların satışının ise düzenli olarak gerçekleştirilmediği bu nedenle ilgili muhasebe hesaplarının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde; ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırların hurda olarak ifade edileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13'üncü maddesinde; taşınırların çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşının ölümü gibi yok olma hallerinde kayıtlardan çıkış işlemine tabi tutulacağı ifade edilmiş olup aynı Yönetmeliğin "Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış" başlıklı 28'inci maddesinde hurdaya ayırma işleminin nasıl yürütüleceği açıklanmıştır.

Hurdaya ayrılan bu taşınırların ise 06.04.1971 tarih 13801 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri çerçevesinde MKE'ye satış suretiyle devredilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 224'üncü maddesinde; bu hesabın çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca teknik ve fiziki nedenlerle hizmet dışı bırakılan taşınırların, Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen usuller ile hurdaya ayrılması, hurda niteliğindeki bu varlıkların 294 No.lu hesapta izlenmesi ve MKE'ye satılarak ekonomik değer elde edilmesi gerekmektedir. Söz konusu satış işlemi ise varlık değerinin 294 No.lu hesaba alacak kaydedilmesi suretiyle muhasebeleştirilmelidir.

Yapılan incelemede ise kullanılmaz durumda olup hurdaya ayrılma işlemleri tamamlanmamış çok sayıda taşınırın mevcut olduğu ve hurdaya ayrılmış varlıkların satışının düzenli olarak gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca 2018 yılında yapılmış olan son satış işleminin de muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak, muhasebe hesaplarına ilişkin herhangi bir düzeltme kaydı yapılmamıştır.

Bu itibarla, İdarenin mali tablolarında yer alan 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında kayıtlı 1.452.910,32 TL tutarının gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmekte olup hurda niteliğine haiz varlıkların usulüne uygun olarak hurdaya ayrılma işlemlerinin gerçekleştirilmesi, hurdaya ayrılanların satışının düzenli olarak yapılması, satış işlemlerinin ise fiili durumu yansıtacak şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 28: Bütçe Emanetlerine Alınan Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alınma Sırasına Göre Ödenmemesi

İdare tarafından nakit yetersizliği dolayısıyla 320 Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarların ilgililere ödenmesi aşamasında mevzuattaöngörülen sıralamaya uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un “Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar” başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği; ancak sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara,

ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde ise; 34'üncü maddede belirtilen ödeme sırasının uygulanmasından muhasebe yetkililerinin sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe Emanetleri Hesabına dair "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 249'uncu maddesinde; bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenleneceği ve bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği açıklanmıştır.

Yapılan incelemede İdare tarafından bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği tespit edilmiştir. Söz konusu tespite 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında ise bütçe emanetine alınan tutarların hak sahiplerine ödenmesinde mevzuata uygun hareket edilmesi konusunda hassasiyet gösterildiği, ancak Belediyenin nakit durumunun tüm ödemeler için yeterli olmaması sonucunda birtakım alacaklıların icra takibinde bulunacağını bildirmesi sonucunda ödemelerin sırası ve tümü ile değil peyderpey gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Ancak, cari yılda bütçe emanetlerine alınan borç tutarının yarısından fazlasının ödenmesine karşın, 2019 ve 2020 yıllarına ilişkin olarak 320 Bütçe Emanetleri Hesabında izlenen toplam tutarın 11.789.776,71 TL olduğu dikkate alındığında İdare cevabı, bulguda belirtilen mevzuata aykırılığı tam olarak karşılamamaktadır. Diğer yandan, eski tarihli alacakların sahiplerince de doğrudan icra takibi başlatılabileceği değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, kamu kaynaklarının hukuka uygun bir şekilde kullanılmasını ve alacaklıların olası bir hak kaybı yaşamamasını teminen nakit yetersizliği dolayısıyla ilgililerine ödenemeyerek bütçe emanetine alınan tutarların, muhasebe kayıtlarına alındığı sıraya göre ödenmesi gerekmektedir.

Tablo 16: Bütçe Emanetleri Hesabı Alacak Tutarları

Hesap Kodu		Hesap Adı	Borç Toplamı	Alacak Toplamı	Alacak Kalanı
320	1	2021 Yılına Ait Borçlar	72.200.999,54	143.920.951,51	71.719.951,97
320	2	2020 Yılına Ait Borçlar	5.754.746,03	14.910.93,11	9.155.747,08
320	3	2019 Yılına Ait Borçlar	254.206,89	2.888.236,52	2.634.029,63

BULGU 29: Taşınmaz Kiralama İşlemlerinde Nazım Hesapların Kullanılmaması

İdarenin mülkiyetinde olup kiraya verilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazların muhasebe hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Diğer nazım hesaplar grubuna ilişkin "990 Kiraya verilen duran varlıklar hesabı" başlıklı 475'inci maddesinde; bu hesabın kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılacağı; "Hesabın işleyişi" başlıklı 476'ncı maddesinde ise; Kiraya verilen duran varlıkların, kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan, "999 Diğer nazım hesaplar karşılığı hesabı" başlıklı 477'nci maddesinde; Bu hesaba diğer nazım hesaplar grubunda yer alan hesaplara yazılan tutarların kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede ise İdare tarafından kiraya verilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazların kayıtlı değeri üzerinden 990 ve 999 No.lu hesaplarda izlenmediği tespit edilmiştir. Söz konusu tespiti 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında ise bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, muhasebenin bilgi verme ve izleme fonksiyonunu sağlamak adına kiraya verilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazların kayıtlı değerinin nazım hesaplarda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 30: Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Bırakılması ve Geriye Dönük Yevmiye Kaydı Yapılması

İdarenin 2021 yılı yevmiye defterinin incelenmesinde, yevmiye kayıtlarının müteselsil sıra takip etmediği; bazı yevmiye numaralarının boş bırakıldığı ve geriye dönük yevmiye kaydı yapıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kayıt zamanı" başlıklı 50'nci maddesinde; bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeye konu olacağı, bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması gerektiği ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde; muhasebe işlemlerinin yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak ve hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verilerek kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere yevmiye defterine kayıtların müteselsil olarak yapılması, her bir işleme ayrı bir yevmiye numarası verilmesi ve geçmişe dönük yevmiye kaydı yapılmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede ise İdarede kullanılan otomasyon programının boş yevmiye numarası bırakılmasına ve geçmiş tarihli yevmiye kaydı yapılmasına imkân tanıdığı görülmüş olup yevmiye defterinde 122 adet yevmiye numarasının boş bırakıldığı ve 20 adet geriye dönük yevmiye kaydı yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu tespite 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Bu kapsamda, İdarenin muhasebe kayıt sisteminin bu şekilde geriye dönük işlem yapmaya izin vermesi ve sistemde boş yevmiyelerin bulunması muhasebe sisteminin ve bu sistemin ürettiği mali verilerin güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yevmiye defterine kayıtların müteselsil olarak yapılması, her bir işleme ayrı bir yevmiye numarası verilmesi ve boş yevmiye numarası bırakılmaması gerekmektedir.

BULGU 31: İşçilerin Yıllık İzinlerinin Mevzuata Uygun Olarak Kullandırılmaması

İdarenin kadrolu işçilerinin bir kısmının yıllık izinlerini kullanmak yerine biriktirdiği, biriken izinlerin ise işçilerin emeklilik talebi sırasında toplu izin ücreti olarak ödenmesi nedeniyle İdareye ek mali külfet oluşturduğu görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri" başlıklı 53'üncü maddesinde; en az bir yıl çalışmış olan işçilere işyerinde işe başladığı günden itibaren deneme süresi de içinde olmak üzere yıllık ücretli izin verileceği belirtildikten sonra hizmet süresi dikkate alınarak işçilere verilecek yıllık asgari ücretli izin süreleri tespit edilmiş ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Yıllık ücretli iznin uygulanması" başlıklı 56'ncı maddesinde; yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, "Sözleşmenin sona ermesinde izin ücreti" başlıklı 59'uncu maddesinde ise; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği ifade edilmiştir.

Anılan Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde; 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, bu izne ait ücreti ödemeyen veya Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'ne aykırı olarak izin kullandırmayan işverenlere bu durumda olan her işçi için idari para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Diğer yandan, Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nin "İzin kullanma dönemleri" başlıklı 5'inci maddesinde ise; işveren veya işveren vekillerinin, bu Yönetmeliğin 15'inci maddesinde belirtilen izin kurulu veya 18'inci maddeye dayanılarak bunun yerine geçenlere danışmak suretiyle işyerinde yürütülen işlerin nitelik ve özelliklerine göre, yıllık ücretli izinlerin, her yılın belli bir döneminde veya dönemlerinde verileceğini tayin edebileceği ve işyerinde ilan edeceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde işçilerin yıllık izin haklarından feragat edemeyeceği, işverenin de düzenli olarak işçilerin yıllık izinlerini kullandırmakla yükümlü olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede ise İdarenin kadrolu 24 adet işçisinin toplam 1.289 gün birikmiş yıllık izninin bulunduğu ve bu izinlerin yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince kullandırılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, işçilerin yıllık izinlerinin kullandırılması gereğinin Müdürlüklere bildirildiği belirtilmiş olup bulgu konusu hususta mevzuat hükümlerine uyulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 4857 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası yaptırımını ile karşılaşılmaması ve biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi halinde idare açısından ek bir mali külfetin ortaya çıkmaması adına İdare tarafından söz konusu yıllık izinlerin mevzuata uygun bir şekilde kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 32: İç Denetçi Kadrosuna Atama Yapılmaması

İdare bünyesindeki iç denetçi kadrolarına atama yapılmadığı ve 2021 yılı döneminde herhangi bir iç denetim raporu düzenlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin meclise karşı olan sorumluluklarını harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Kontrolün yapısı ve işleyişi" başlıklı 57'nci maddesinde kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemlerinin; harcama birimleri, muhasebe ve mali hizmetler ile ön mali kontrol ve iç denetimden müteşekkil olduğu belirtilmiş olup Kanun'un "İç denetim" başlıklı 63'üncü maddesinde iç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyeti olarak tanımlanmıştır.

Yapılan incelemede İdare tarafından 3 adet iç denetçi kadrosu ihdas edilmiş olmasına rağmen iç denetçi ataması yapılmaması nedeniyle herhangi bir iç denetim faaliyeti yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu bağlamda, 3 adet iç denetçi kadrosu ihdas edildiği halde İdarece iç denetçi ataması yapılmaması ve iç denetim faaliyetinin gerçekleştirilmemesi, 5018 sayılı Kanun uyarınca mali disiplin ve etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulmasını engellemektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği İdare tarafından iç denetçi kadrolarına atama yapılması suretiyle iç denetim faaliyetlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 33: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

İdarenin mülkiyetinde bulunan bir kısım taşınmazın mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtları birbirine uygun olmadığı halde ilgili taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihinin; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemini ifade ettiği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve idarelerin cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri gerçekleştireceği ifade edilmiştir.

Ancak, İdare taşınmazları ve tapu kayıtları üzerinde yapılan inceleme neticesinde mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları farklılık gösteren taşınmazlara ilişkin cins tashihi işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususta gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen hüküm gereği, taşınmazların cins tashihi işlemlerinin gerçekleştirilmesi suretiyle taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları arasında uyumun temin edilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 34: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

İdare ile TÜM BEL-SEN arasında imzalanan toplu sözleşme kapsamında mevzuata aykırı olarak kreş hizmetleri, belediyeye ait sosyal tesislerden ücretsiz yararlanma, idari izinler gibi konularda düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 128'inci maddesinde; Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği, ancak malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin saklı olduğu ifade edilmiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesinde; sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediye başkanı arasında Toplu Sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Sosyal denge tazminatı tavanı konusunda atıfta bulunulan 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesinde ise; sosyal denge tazminatı olarak ödenebilecek aylık tutarın, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan Toplu Sözleşme'de belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere belediye ile ilgili belediyede en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan 2020 ve 2021 Yıllarını Kapsayan 5. Dönem Toplu Sözleşme'nin "Genel Hükümler" başlıklı birinci kısmının 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında; bu kararda düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ifade edilmiş olup, Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal denge tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasında ise; sözleşmelerde tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarının, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve

güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Anılan mevzuat hükümleri uyarınca sosyal denge sözleşmelerinde aylık tavan tutarı geçmemek üzere belirlenebilecek iyileştirme zammına ilave olarak farklı ödemelere ve hususlara yer verilmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede ise İdare ile TİM BEL-SEN arasında imzalanan ve 01.01.2020-31.12.2021 tarihleri arasında geçerli olan sosyal denge tazminatı konulu Toplu İş Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinde kreş hizmetlerinden yararlanma, 15'inci maddesinde sosyal çalışmalardan yararlanma, 22'nci maddesinde diğer haklar ve ücretli izinler, 24'üncü maddesinde doğum yardımı, 25'inci maddesinde ölüm yardımı, 26'ncı maddesinde yakacak yardımı, 27'nci maddesinde öğrenim yardımı ve 28'inci maddesinde ulaşım bedeli olmak üzere mevzuata aykırı hususların yer aldığı tespit edilmiştir. Söz konusu tespiti 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ancak İdare tarafından mevzuat hükümlerinin gereği yerine getirilmemiştir.

Kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa ilişkin gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, sözleşmede yer alan söz konusu düzenlemeler sosyal denge tazminatının uygulanmasına ilişkin olmayıp 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kiraya Verilen ve Üzerinde İrtifak Hakkı Tesis Edilen Taşınmazların Nazım Hesaplarda İzlenmemesi	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümü 29 numaralı bulgusunda "Taşınmaz Kiralama İşlemlerinde Nazım Hesapların Kullanılmaması" başlığı ile yer verilmiştir.
Kesinleşen Sayıştay İlamlarının Yerine Getirilmemesi	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümü 24 numaralı bulgusunda "Kesinleşen Sayıştay İlamlarının Yerine Getirilmemesi"

			başlığı ile yer verilmiştir.
Bütçe Emanetlerine Alınan Tutarların Hak Sahiplerine Ödenmesinde Öngörülen Sıraya Uyulmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümü 28 numaralı bulgusunda "Bütçe Emanetlerine Alınan Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alınma Sırasına Göre Ödenmemesi" başlığı ile yer verilmiştir.
Geriye Dönük Yevmiye Kaydı Yapılması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümü 30 numaralı bulgusunda "Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Bırakılması ve Geriye Dönük Yevmiye Kaydı Yapılması" başlığı ile yer verilmiştir.

Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun "Diğer Bulgular" bölümü 33 numaralı bulgusunda "Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması" başlığı ile yer verilmiştir.
Taşınmaz Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümü 3 numaralı bulgusunda "Taşınmaz Kayıtlarının Gerçeği Yansıtmaması" başlığı ile yer verilmiştir.
Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazlara İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun

			Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular bölümü 4 numaralı bulgusunda “Tahsisli Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi” başlığı ile yer verilmiştir.
Satışı Yapılan Taşınmazların Kayıtlı Değeri Yerine Satış Bedelleri Üzerinden Kayıtlardan Çıkarılması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünün 3 numaralı “Taşınmaz Kayıtlarının Gerçeği Yansıtmaması” başlıklı bulgusunun içeriğinde yer verilmiştir.
Maddi Duran Varlıkların Bir Kısmı için Amortisman Ayrılmaması, Amortisman Ayrılan Bazı Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman Tutarlarının ise Hatalı Olması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümü 6 numaralı bulgusunda

			“Amortisman Ayrılmayan ve Kayıtlı Değerinden Daha Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Bulunması” başlığı ile yer verilmiştir.
Belediyenin Şirketlerdeki Sermaye Tutarı ile Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Uyuşmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hususa, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümü 1 numaralı bulgusunda “Şirketler Tarafından Ticaret Sicili Gazetesinde Tescil Edilmeyen Sermaye Tutarlarının Mali Duran Varlıklar Hesap Grubunda İzlenmesi” başlığı ile yer verilmiştir.